

ZORILE

REVISTĂ DE ASPIRAȚIE
ȘI CULTURĂ
Nr. 29/ 2016

Directorii colegiului:

Profesor Dr. **Alina Monica Băraian** – director

Profesor Dr. **Horațiu Popa-Bota** – director adjunct

Coordonator:

Cristina Motocu

Profesoară de limba și literatura română

Redactor șef: Eleva **Andreea Bele**, clasa a IX-a B

Redactori departamente:

Elevii **Lujerdean Sonia**, clasa a IX-a B

Ilișiu Mihaela, clasa a IX-a A

Silaghi Dumitrescu Mihnea, clasa a IX-a B

Redactori:

Elevii: **Cozma Sergiu**, clasa a X-a A

Mihuțoiu Andrei, clasa a X-a A

Szucs Diana, clasa a X-a A

COLEGIUL NAȚIONAL „GEORGE BARIȚIU”
PRIMUL LICEU ROMÂNESC DIN CLUJ
ANIVERSEAZĂ 96 DE ANI DE EXISTENȚĂ

Profesor Dr. **ALINA MONICA BĂRĂILAN**
Director al Colegiului Național „George Barițiu”

În octombrie 2015 **Colegiul Național „George Barițiu”** din Cluj-Napoca, având numele marelui om de cultură ardelean, aniversează **96 de ani de existență**. Liceul este înființat la inițiativa *Consiliului Dirigent* în 19 octombrie 1919 ca primul liceu românesc de băieți din Cluj-Napoca în clădirea de pe strada Barițiu, nr. 26. Inițial a avut un număr de 287 de elevi repartizați în nouă clase cu profil teoretic. Primul corp profesoral avea în componență șapte profesori din Vechiul Regat, un profesor francez, unul macedonean, ceilalți profesori fiind ardeleni.

Primul director al liceului, profesorul Alexandru Ciura, cu o înaltă ținută intelectuală formată în Occident, cu o viziune modernă și un spirit managerial de excepție a format Liceul „Barițiu” ca o prestigioasă instituție educațională și culturală a Clujului, care păstrează și în prezent prestigiul demn de această calitate și numele pe care îl poartă. În acest sens se pot reține spusele muzicologului George Zbârcea, absolvent al colegiului: „Încă de la începutul lui, Liceul Barițiu din Cluj a trecut peste limitele geografice, devenind liceul Transilvaniei”.

Dovada acestui fapt este galeria de oameni iluștri furnizați de băncile acestui liceu, fie că ne gândim la scriitori și poeți, precum Radu Stanca, Horia Stanca, Ioan Alexandru, iluștri critici literari: Ion Negoitescu, Nicolae Balotă, Dumitru Micu, Marian Papahagi, muzicieni și artiști: George Zbârcea, Tudor Jarda, Pericle Capidan, Manuela Botiș, teologul de excepție Teofil Herineanu, filosoful Petre Țuțea, politicianul Ion Rațiu, speologul Gheorghe Racoviță, foarte mulți medici printre care Șerban Rădulescu, Ion Căpâlnău. În ceea ce îi privește pe inginerii, absolvenți ai colegiului, remarcăm că mai mult de jumătate din membrii conducerii Universității Tehnice din Cluj Napoca, sunt absolvenți ai Liceului „Barițiu”.

Funcționând ca liceu teoretic aproape neîntrerupt, cu excepția perioadei 1977-1990 când a fost transformat în Liceul Industrial de Poștă și Telecomunicații, în anul 2000 Liceul „George Barițiu” primește statutul de Colegiu Național. Actualmente Colegiul Național „George Barițiu” este structurat ca liceu cu profil teoretic având 22 de clase cu un efectiv total de 620 de elevi. Oferta educațională actuală este una atractivă, corelată cerințelor conturate de dinamica de pe piața muncii. În prezent, clasele de liceu, cursuri de zi, filiera teoretică, au profil real, specializarea matematică-informatică (intensiv informatică) și profil uman, specializările: științe sociale, respectiv, filologie - cu studiul bilingv al limbii italiene (specializare funcțională în baza unei convenții cu statul italian și care în ultimul timp integrează foarte bine elevii repatriați din Italia). Structura liceală este completată de cursuri la învățământul seral, filieră teoretică, profil uman, specializarea științe sociale. De asemenea, funcționează clase de învățământ primar și gimnazial, particularizate prin studiul intensiv al limbii italiene, dar și al limbii engleze. Echipa actuală din Colegiul Național „George Barițiu” se constituie din oameni foarte bine pregătiți, având dascăli renumiți, cu performanțe în activitatea științifică și didactică, care realizează un învățământ performant, competitiv, de nivel european.

Cu ocazia aniversării, liceul își deschide porțile festive către bariștiți, fie ei foști sau actuali elevi și foști sau actuali profesori, evocând încă odată cu emoție semnificația spiritului barițist ca punte peste timp și generații. Astfel, sperăm să regăsim prezenți la manifestări, bariștii care includ mulți oameni de cultură din urbea de pe Someș și nu numai, care aderă la adevăratele valori transilvănene. Cu sprijinul autorităților locale, fie că ne referim la Primăria Municipiului Cluj-Napoca, la Inspectoratul Școlar Județean Cluj, sau la Asociația Barițiu, se poate realiza în fiecare an o bună organizare a aniversării colegiului. Astfel în cadrul manifestărilor **de luni 19 octombrie 2015** se vor desfășura activități științifice, artistice și sportive, concursuri și competiții pentru elevi, lansări de carte ale unor profesori ai Colegiului „George Barițiu”.

Aniversarea celor 96 de ani de tradiție ai acestui liceu clujean, se dorește a fi, dincolo de *Ziua Colegiului Național „George Barițiu”*, un elogiu adus educației clujene de calitate. Fie ca spiritul barițist să nu dispară niciodată, ci să se reitereze cu fiecare generație valoroasă de absolvenți pe care o furnizează acest colegiu!

ARHITECTURA SILABELOR

COLEGIUL NAȚIONAL „GEORGE BARIȚIU”, GAZDA OLIMPIADEI NAȚIONALE „LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ” – LICEU, LECTOR EXPERIMENTAT, EDIȚIA 2016

Profesor Dr. **HORAȚIU POPA-BOTA**
Director adjunct al Colegiului Național „George Barițiu”

Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice a decis ca etapa națională a Olimpiadei de Lectură, Lectura ca Abilitate de Viață (OLAV), ediția 2016, să fie organizată de către județul Cluj. Prin urmare, Inspectoratul Școlar Județean Cluj a desemnat drept școală organizatoare Colegiul Național „George Barițiu”.

Onorată de această decizie, suflarea „barițistă” – organizată de conducerea colegiului, în colaborare cu inspectorul școlar de specialitate Horia Corcheș – și-a pus întreaga energie și disponibilitate în slujba acestui important eveniment pentru județul nostru și pentru comunitatea academica clujeană. Membrii catedrei de limba română s-au organizat exemplar în pregătirea acestei ample activități. Nu trebuie uitat aportul important al întregului corp didactic, didactic auxiliar și nedidactic precum și al părinților barițiști, implicați la nivelul așteptărilor în pregătirea școlii pentru a susține cu succes această activitate de mare anvergură.

Pentru buna organizare a evenimentului s-a ținut legătura cu domnul inspector, astfel încât toate detaliile legate de specificul acestei olimpiade să fie riguros respectate: resursele materiale, resursele umane, logistică etc.

Ziua de 15 aprilie 2016 este cea în care, elevi din toate colțurile țării pășeau, însoțiți de profesori în curtea colegiului pentru a vedea repartiția pe săli a probei scrise. Unii se revedeau după alte ediții ale acestei olimpiade și schimbau impresii, alții erau la prima experiență de acest fel, însă cu toții plăcut impresionați de urbea noastră. Seara a avut loc deschiderea oficială a olimpiadei, într-un cadru festiv la Cinematograful Victoria, unde au fost vizionate și dezbătute două filme de scurt metraj, din cadrul EducaTIFF.

În zilele de 16 și 17 aprilie s-au desfășurat probele – scris și oral – precum și o serie de activități cu caracter recreativ-formativ adecvate. La Muzeul de Artă, participanții s-au întâlnit cu scriitori clujeni de renume, Dora Pavel, Ion Mureșan, Ștefan Manasia, Ștefan Baghiu. De asemenea a fost vizitată Facultatea de Litere din cadrul Universității Babeș-Bolyai precum și principalele obiective turistice ale municipiului Cluj-Napoca.

Festivitatea de premiere s-a desfășurat în Aula Alexandru Domșa a Facultății de Construcții a Universității Tehnice, în imediata vecinătate a colegiului, unde președintele comisiei naționale, doamna conferențiar universitar doctor Mihaela Ursa, alături de doamna conferențiar universitar doctor Florentina Sâmișăian, președinte onorific, au înmănat premiile, după care au declarat încheiate activitățile acestei ediții ale olimpiadei.

Inspectorul din Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice doamna profesor Anca Denisa Petrache, la plecare, a mulțumit în mod special conducerii colegiului pentru buna organizare a evenimentului, fapt care ne-a onorat încă o dată. De asemenea diplomele înmănate de către Inspectoratul Școlar Județean Cluj colegiului pentru buna organizare a olimpiadei întăresc ideea lucrului de calitate, bine făcut.

CÎȚI KILOMETRI ARE INFERNUL? DANTE ALIGHIERI EXPLICAT DE GALILEO GALILEI

dr. LASZLO ALEXANDRU

Profesor de italiană

Investigațiile în jurul operei lui Dante au luat un nou avânt în secolul al XVI-lea, în cadrul Academiei Florentine. Azi ar putea să frapeze abordarea concretă și minuțioasă, de natură științifică, atribuită pe-atunci unui text literar-filosofic. Antonio di Tuccio Manetti a fost arhitectul, matematicianul și astronomul pasionat de literatură care, pe lângă diverse scrieri despre artă, a lăsat în urmă schițe și desene ale *Infernului* dantesc. Împotriva ipotezelor lui Manetti s-a pronunțat Alessandro Velluttello, autor al unei reprezentări concurente a *Infernului*. În 1544 și-a publicat Pierfrancesco Giambullari cercetările cu titlul *De 'l sito, forma e misure dello Inferno di Dante*.

Așa se face că terenul era deja bătătorit pe acest subiect, atunci când în 1588 un tinerel de vreo 24 de ani, pe numele său Galileo Galilei, a venit să țină la Accademia Fiorentina două conferințe cu titlul *Circa la figura, sito e grandezza dell'Inferno di Dante*. Flăcăul se lăsase nu demult de studiile universitare și se apucase de experimentări științifice pe cont propriu. Ce putea oare să le comunice un outsider înțelepților academicieni care îl urmăreau îngândurați? În primul rînd – cum o subliniază un comentator recent, profesorul Mark Peterson de la Mount Holyoke College – era de lămurit o delicată problemă de orgoliu local. Calculele matematice ale florentinul Manetti fuseseră combătute prin demonstrațiile luechezului Velluttello. Onoarea științifică a patriei lui Dante se cuvenea reparată în public.

Intervenția lui Galilei are două părți. În prima lecție tânărul fizician prezintă schema *Infernului* dantesc, așa cum a fost ea descrisă de Manetti cu câteva decenii mai înainte. Excursul e limpede trasat, urmînd a ni se înfățișa figura și mărimea locului de osîndă; poziția sa de sub scoarța terestră; treptele mai mari sau mai mici în care se distribuie, în funcție de depărtarea lor față de centrul pămîntului; distanțele dintre o treaptă și alta; punctele de trecere de la o treaptă la alta. În ce privește figura *Infernului*, “ea este de forma unui con, cu vîrf în centrul lumii și baza spre suprafața Pămîntului”. Se poate trasa o linie dreaptă imaginară, din centrul Terrei (care e totodată centrul de greutate și al universului) pînă la Ierusalim, orașul sacru, plasat la suprafața scoarței. Printr-o mișcare de rotire a liniei imaginare, se obține figura conică a *Infernului*. Aceste explicații, pe care astronomul le reface pe urmele lui Antonio Manetti, au un temei limpede în gîndirea dantescă și în versurile *Divinei Comedii*.

“Cît privește mărimea sa, *Infernul* are adîncimea cît semidiametrul pămîntului”. Problema apare atunci cînd diverșii analiști vor să stabilească mărimea globului terestru, pentru a calcula în funcție de asta adîncimea *Infernului*. O altă controversă, strîns legată de prima, se referă la distanțele existente de-a lungul spațiului infernal. Există un consens privind structurarea *Infernului* în nouă cercuri, care se strîmtorează succesiv. Această figură geometrică îi permitea lui Dante să construiască și o ierarhie etică: pe măsură ce se coboară, cercurile sînt mai mici, păcatele și pedepsele sînt mai grele. Dar la ce depărtare se află cercurile păcatelor, între ele? Ei bine, aceasta depinde de suprafața generală a *Infernului*, care depinde de mărimea generală a Pămîntului.

Metoda de gîndire a lui Galileo Galilei este de-o ciudățenie spectaculoasă. Pe de-o parte el se revendică în mod fidel de la anumite pasaje ale *Divinei Comedii*. Pe de altă parte șterge toate conotațiile metaforice, hiperbolice, ale textului poetic și, dimpotrivă, îl creditează în absolut cu virtuți matematice. Nimeni nu-l poate acuza pe astronom că nu l-ar fi citit pe Dante. Însă deturnarea semnificațiilor artistice, presărate în corpul poemului, duce la cele mai năzdrăvane speculații. Iată un exemplu elocvent.

În cântul XXXIV al *Infernului*, personajele Dante și Virgiliu se apropie de centrul Pământului, unde e ținut prizonier Lucifer. Protagonistul observă: împăratul ținutului dureros ieșea din gheață de la jumătatea pieptului și se poate spune că eu (Dante) semăn mai curînd cu un gigant, decît gigantiî cu brațele lui: vezi bine-acum cît trebuie să fie acela întreg, dacă o parte din el era atîta.

28. *“Lo ‘mperador del doloroso regno
da mezzo ‘l petto uscia fuor de la ghiaccia;
e più con un gigante io mi convegno,
31. che i giganti non fan con le sue braccia:
vedi oggimai quant’ esser dee quel tutto
ch’ a così fatta parte si confaccia.”*

Galilei comentează imperturbabil versurile: “Fiind așadar scopul investigării noastre să aflăm mărimea gheții și știind că Lucifer ieșea din cea mai strîmtă (fiindcă despre ea e vorba în locul citat) de la jumătatea pieptului în sus și știind în plus că același Lucifer are buricul la centrul lumii (...) dacă așadar vom ști care e înălțimea lui Lucifer, vom avea și distanța de la buric la jumătatea pieptului și în consecință semidiametrul cercului celui mai mic. Dar cît privește mărimea lui Lucifer, avem în versurile citate că este astfel, încît mai curînd seamănă Dante cu un gigant, decît un gigant cu un braț de-al lui Lucifer: dacă vom ști așadar înălțimea lui Dante și cea a unui gigant, vom putea cerceta de-aici înălțimea lui Lucifer. Dar despre Dante știm, din cîte se scriu despre viața lui, că a fost de statură medie, care este de 3 brațe: ne rămîne așadar numai să cercetăm înălțimea unui gigant; și astfel am rezolvat intenția noastră, care era aceea de-a găsi mărimea ghețurilor, trebuind doar să cercetăm înălțimea gigantului, de unde apoi, în ordine compozitivă, ne vom putea urma căutarea...”

Matematicianul își vînează fascinat cifrele, prin diversele domenii de gîndire unde le găsește: prin biografia apocrifă a lui Dante (care ar fi fost de statură medie); prin spațiul legendar (unde sînt calculate înălțimile gigantilor); prin lumea mitologică (unde se măsoară distanța de la buricul la pieptul lui Lucifer); prin geografia fabuloasă (unde se calculează diametrul lacului înghețat în care e scufundat supremul diavol). E uluitoare tenacitatea lui Galilei de-a aduna mere, cartofi, caise și portocale, în virtutea faptului că toate sînt rotunde; de-a alătura biografia dantescă, legenda, mitologia și ficțiunea, în virtutea faptului că în toate se poate opera cu cifre.

Rezultatul obținut exprimă, în cîteva sute de mile, dimensiunea de ansamblu a *Infernului* dantesc și, în cîteva zeci de mile, distanțele dintre diversele cercuri de tortură. Ca prin farmec, calculele efectuate de Galilei în conferințele sale, în fața publicului de academicieni, vin să confirme precedentele măsurători ale florentinului Manetti și să respingă drept neavenite măsurătorile lukezului Vellutello. Toată lumea rămîne mulțumită. Conferențiarul e îndelung felicitat. În scurtă vreme va ocupa o catedră de specialitate la universitatea din Pisa.

Lovitura de grație era dată însă de combinația dintre calculele matematicianului și argumentele fizicianului. Desenul lui Vellutello privind arhitectura în formă de amfiteatru a *Infernului* e falsă, întrucît o asemenea construcție s-ar prăbuși datorită forței de atracție a Pământului. “Dacă presupunem că această prăpastie se înalță cu marginile echidistante între ele, părțile superioare se vor pomeni lipsite de susținerea care să le păstreze, ceea ce fără îndoială va conduce la prăbușire: deoarece e lucru știut că lucrurile grele, în cădere, urmează o linie care le duce direct spre centru, iar dacă în acea linie nu găsesc nimic care să le oprească și să le susțină, ele se prăbușesc.”

După cum notează biografii savantului, Galilei s-a desprins pe tăcute de conferințele sale dantești și nu și-a mai reluat ideile, cu trecerea vremii. Probabil și-a înțeles improprietea raționamentului științific. Dacă *Infernul* construit în schițele lui Manetti era de cîteva ori mai

mare decît cel al lui Velluttello, era încă mai expus din punct de vedere arhitectural, întrucît riscul de prăbuşire creşte odată cu masa obiectului. Aşadar întreaga pledoarie partizană era fragilă tocmai în aspectul său fizico-matematic.

Însă eroarea de raţionament logic, pe care Galilei nu e sigur că a remarcat-o, ţine de suprapunerea şi intercondiţionarea unor domenii ontologice distincte. Mai limpede vorbind, nu se pot infera greutăţi şi măsuri în lumea spirituală, prin intermediul informaţiilor valide din lumea fenomenală. Semnificaţia textului artistic nu poate fi evaluată cu rigla şi compasul. Universul literar al *Divinei Comedii* are, indiscutabil, o considerabilă doză de concreteţe, pentru a facilita înţelegerea corectă a gândurilor poetului. Dar tentativa de-a se proba cu şublerul intensitatea emoţiilor umane este o operaţie destinată eşecului.

ARTA DE A ÎMPĂRTĂȘI EMOȚIE ȘI SENS ÎN TEATRUL DRAMATIC

LUCIANA ANDRONIC

Profesoară de limba și literatura română

Limbaj reflexiv vs tranzitiv în actul receptării teatrale

Energia limbajului scenic contaminează. Arta spectacolului este vie și comunitară. Hans-Thies Lehmann definește fenomenul teatral din perspectiva dihotomică dramatic/postdramatic, clarificând delimitările pe care punctul de accent estetic le configurează pe fiecare în parte.

În privința teatrului dramatic distinge sincretismul, sincronia semnelor și a semnalelor care germinează textura polimorfă a artei spectacolului. „Emiterea și receptarea semnelor și a semnalelor au loc în același timp. Spectacolul de teatru face ca, din comportamentul pe scena și în sala în care se află spectatorii, să ia naștere un text comun, chiar și atunci când nu avem deloc de-a face cu un discurs vorbit. De aceea, o descriere satisfăcătoare a actului teatral este legată de lectura acestui text comun. Așa cum privirile tuturor celor implicați se pot întâlni virtual, tot astfel, *situația teatrală* alcătuiește o integralitate de procese comunicative evidente și ascunse.”¹ Sinecdoca oferită de Lehmann se legitimează în practica teatrului dramatic prin consubstanțialitatea cu textul comun. Comportamentul care generează în mod inedit și ireversibil textul comun, aparține actorilor. Actul teatral se întâmplă, e coerent, împărtășește emoție și sens. Situația teatrală semantizează, întrucât comunică pe cele două axe imagine: sintagmatic (cu termenii prezenți), sau paradigmatic (cu un termen prezent, iar ceilalți presupuși). Procesele comunicative evidente modelează ființa, dându-i șansa descoperirii de sine. Procesele ascunse lucrează ca un ferment, în timp, determinând imagini din spectacol asimilate organic. „Aflat cu bună știință înaintea *creației*, spectatorul – prevede Sorin Crișan – se pierde într-o lume care dilată posibilitățile conștiinței și își expune sinele care o prefigurează unui joc de *va et vien*, înainte și înapoi, între realitatea exteriorului și interioritatea realului.”²

Tudor Vianu disociază două intenții ale limbajului, cu consecințe „estetice și literare”³, conchizând că „cine vorbește *comunică* și *se comunică*. O face pentru alții și pentru el. În limbaj se eliberează o stare sufletească individuală și se organizează un raport social.[...] faptul lingvistic este în aceeași vreme *reflexiv* și *tranzitiv*.”⁴ Iar faptul lingvistic reflexiv, concretizat în beletristică este coerent să transceadă în arta teatrului, ca pluralitate de semne și semnificații. Textul teatral este o construcție plurală la care iau parte grupuri implicate în actul creației. Raportul sintagmatic, în praesentia, redat prin diada *actori-spectatori* e completat în teatrul dramatic de unul paradigmatic, în care sunt implicați : autorul dramatic, regizorul, scenograful, inginerii de sunet și lumini, costumieri etc. Funcția reflexivă a limbajelor dramatice se realizează prin și dincolo de cuvânt. Înzestrat cu capacitatea de a exprima și de a produce sens, limbajul reflexiv are putere de a se comunica pe sine cu scop estetic. Titu Maiorescu denumea „emoție impersonală” actului ce propulsează creația receptării. „Înălțarea impersonală este însă o condiție așa de absolută a oricărei impresii artistice, încât tot ce o împiedică și o abate este un dușman al artei, îndeosebi al poeziei și al artei dramatice.”⁵

¹ Lehmann, Hans – Thies, *Teatrul postdramatic*, p 6

² Crișan, Sorin, *Sublimul trădării*, p131

³ Vianu, Tudor, *Dubla intenție a limbajului și problema stilului*, p11-12

⁴ ibidem

⁵ Maiorescu, Titu, *Comediile d-lui Caragiale*

Limbajul reflexiv are desigur și o funcție curativă provenită din cea cathartică. Vindecă spontan egoismul în actul receptării, pregătind intrarea în diada dramatică. Există în acest raport al receptării active un ritual al participării în prezentul de facto al piesei. Receptorul detașat de contingent, poate asuma opera la care este martor și complice. Lui i se relevă realitatea, el decodifică simbolurile și are acces absolut la emoția estetică, deși nu are niciodată exclusivitate în câmp emoțional. Aceasta pentru simplul motiv că există în totdeauna o anume metareceptare, sau mai simplu, emoțiile de joc, de regie, recuzită etc - de producere a spectacolului. Teatralitatea, însă conferă spectatorului o bună direcție „ spre universul ficțiunii, ceea ce determină imaginarul să fie atras spre un *aici și acum* substanțializat ”⁶

Părtaș *in praesentia* la deconstrucția – hermeneutică- a spectacolului, limbajul reflexiv îl construiește lăuntric pe acesta. Și asta pentru că funcția reflexivă a limbajului nu se limitează doar la cel verbal. Receptând *hic et nunc* se integrează în atmosferă, în mediu de producere a spectacolului și se abandonează în imaginarul creat. Catharsisul aristotelic – susține Alina Nelega - „ este interpretat pe trei mari coordonate: medical, moral și cognitiv, deși se pare că sensul inițial era mai mult religios, vizând un ritual orfic de purificare și identificare cu Zeul”.⁷ Așadar actul receptării are privilegiile de a ajunge la catharsis tot ca efect al comunicării reflexive, pe oricare dintre cele trei paliere la care acționează.

Nu este lipsit de importanță însă detaliul potrivit căruia receptorul activ, spectatorul nonegoist și avizat accesează anterior desfășurării spectacolului funcția tranzitivă a limbajului. Ia act de toate elementele circumstanțiale ale acestuia și intră în zona informațională. Prin limbajul concret, se informează despre detalii cum ar fi: autor dramatic, textul piesei, afiș, palmaresul piesei, respectiv istoria reprezentărilor , cronicile dramatice, distribuție, mizanscenă etc.

Prin urmare, cele două intenții ale limbajului devin complementare în actul receptării spectacolului. Funcția reflexivă este cu atât mai complexă cu cât conferă sens actului teatral ce presupune re-creația. Spectatorul precede creația teatrală la care se va alia; totodată poate reveni la noi reprezentații ale aceleiași piese într-un nou spectacol. Anterioritatea sa față de actul teatral dimensionează mereu timpul creării /al re-creării și cel al receptării. Scena este un spațiu creator de timp, iar această fuziune unică în spectacol dă sens exceptat , dă profunzime receptării, dar și re-producerii spectacolului.

Prin sine către celălalt

Teatrolul francez Rabanel, profesor universitar la Nice Sophia Antipolis, un institut transdisciplinar ”des arts vivants”, dedică artei dialogului un studiu riguros și consistent, cu o arhitectură sferoidă, studiu ce se dezvoltă în limitele ample ale unei *întâlniri inițiale* și una *finală*. Dicolu de cuvânt și intenție, dialogul teatral este o artă a adevărului. Fenomen complex, dialogul depășește schema tehnică a comunicării clasicizată de Roman Jakobson, în care locutorul și interlocutorul schimbă rolurile succesiv, folosind același cod, canal, context. Fin observator al declanșării și întreținerii dialogului, Rabanel analizează increatul dialogic și manifestarea sa în act. ” le dialogue convertit en paroles l'inconscient de l'autre.[...]une réponse est, en fait, la simple mise en jour d'un impensé de la parole de l'autre.”⁸ Schimbul de replici, devine în arta vie, un schimb identitar. Cuvântul are o funcție secundară; e menit să releve sens, emoție, până și gând negândit. Artă a comunicării, teatrul are prin esența sa deschidere către crearea orizontului de receptare activă. Față de cercetările pertinente, din domeniul comunicațional, relația de comunicare în teatru este descrisă genial de Peter Bruck în incipitul celebrului „Spațiul gol”: „Aș putea să iau orice spațiu gol și să-l numesc scenă

⁶ Crișan, Sorin, *Teatru și cunoaștere*, p 72

⁷ Nelega, Alina, *Structuri și formule de compoziție ale textului dramatic*, p 274

⁸ Rabanel, *Théâtrologie 2 - L'Art du dialogue*, p 39

Nota trad: ”dialogul convertește în cuvânt inconștientul celui alt. [...]un răspuns este, de fapt, simpla punere în lumină a unui ne-gând în cuvântul celui alt”(trad noastră)

goală *bare*. Un om traversează acest spațiu gol în timp ce altcineva îl privește și asta e tot ceea ce trebuie ca actul teatral să înceapă.”⁹ Dialogul configurat de Bruck este unul elementar, al tăcerii ce se cuprinde în văz. Este o diagonală a unui cronotop contemplat, întâmplat și mărturisit. Un gest viitor, cum ar scrie Rabanel (vezi infra). Dialogul reprezintă în teatru o realitate exprimată ce se subsumează gesticii, spațiului, temporalității, luminozității și nu în ultimul rând construcției plurivoce a *textului comun*, de care vorbește *Lehmann*. (vezi *supra*) În plus aduce presentimentul nostalgiei, ca o ancoră ce precede acostarea în marea unor sentimente intuite.” je pense que le dialogue est lancé dans le futur, que sa chance est le geste à venir”¹⁰ - susține Rabanel – și în continuare explică în detaliu, păstrând mirajul unei metafore inedite, relația dintre inefabilul dialogic și puternica legătură a nostalgiei ființelor:” C'est-à-dire ce vers quoi chaque pierre de l'édifice – mot, rythme, inflexion - pousse l'entretien avec douceur, dans les espaces d'un espoir incommensurable à la vie, où seul le symbole peut la parler, la transmuier en espérance. Le discours partagé plonge en nous dans des zones du passe, de la mémoire. Il chante une poésie de nos abîme où nous avons décidé que l'autre 'était déjà. C'est l'irréversible différence du où dialogue avec toutes les autres formes de nostalgie: une tristesse habitée, un monde où la décision de n'être pas seul, de n'être plus seul à jamais, a été prononcée par un discours muet, silencieux, d'avant l'ouverture de la bouche.”¹¹ Ampla definiție a dialogului dramatic construită de teatrolog se vrea un corolar exhaustiv al efectului ce preexistă cauzei. Cuvântul, ritmul și inflexiunea, devin la Rabanel cei trei magi ai discursului, cele trei căi pentru a pătrunde în intimitatea nostalgiei. Asemeni tragediei attice, care presupunea cele șase părți obligatorii pentru ca opera să fie valoroasă, *vorbirea răspicată, cântecul și vizualitatea*, se osmotizează în dialog, cuvântul având puterea unui impuls, a unui sistem de semne capabile să împingă schimbul de replici, esențiale creării și menținerii tensiunii dramatice.

Prin urmare, limbajul teatral, fie că se raportează la intenția sa reflexivă enunțată de Tudor Vianu, fie se complinește în dialogul radiografiat de Rabanel - acela ce precede sensul și ființele locutoare - determină esența cathartică menită să încarce cu energie, emoție și sens orice spectator.

Bibliografie

1. Rabanel, *Théâtrologie 2 - L'Art du dialogue*, L'HARMATTAN, PARIS, 2014
2. Bruck, Peter, *Spațiul gol*, Editura Unitext, București, 1997
3. Nelega, Alina, *Structuri și formule de compoziție ale textului dramatic*, Cluj-Napoca, Editura Eikon, 2010
4. Crișan, Sorin, *Teatru și cunoaștere*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2008
5. Crișan, Sorin, *Sublimul trădării*, București, Editura *Ideea Europeană*, 2011
6. Maiorescu, Titu, *Comediile d-lui Caragiale*,
7. Hans-Thies Lehmann, *Teatrul postdramatic*, Editura Unitext, București, 2009
8. Vianu, Tudor, *Dubla intenție a limbajului și problema stilului*

⁹ Bruck, Peter, *Spațiul gol*, p 5

¹⁰ Nota trad: ” eu cred că dialogul este lansat în viitor, că șansa lui este gestul care va veni” (trad noastră)

¹¹ Rabanel, *Théâtrologie 2 - L'Art du dialogue*, pp117-118

Nota trad:„, cum s-ar spune către oricare piatră de temelie- cuvânt, ritm, inflexiune,- care determină întreținerea cu blândețe în spațiul unei incommensurabile speranțe a vieții, unde numai simbolul poate vorbi pentru a o transmuta în speranță. Discursul partajat plonjează în noi în niște zone ale trecutului, ale memoriei. El cântă o poezie din străfundurile noastre acolo unde am decis deja că există celălalt. Aceasta este iremediabila diferență dintre dialog și toate celelalte forme de nostalgie: o tristețe obișnuită, o lume unde decizia de a nu fi singur, de a nu mai fi singur nicidecum, a fost pronunțată printr-un discurs mut, silențios, încă de dinainte de a deschide gura.”(traducerea noastră)

ACTIVITĂȚILE EDUCATIVE - ACUMULARE ȘI DEZVOLTARE

CRISTINA MOTOCU

Profesoară de limba și literatura română

Proiectul ***Porți deschise Nonviolenței*** este un proiect cultural-artistic derulat în Colegiul Național „George Barițiu” de aproximativ 15 ani. De ce cultural-artistic? Deoarece considerăm că arta este esențialmente lipsită de violență și este cea care deschide orizonturile minții în sens creativ.

Proiectul și-a propus, an de an, prin obiectivele sale, să facă din școală un spațiu al toleranței, echilibrului și demnității. O evaluare succintă a proiectului, ***bazată pe o analiză obiectivă*** a tuturor acțiunilor derulate, ne oferă următoarea radiografie – s-au realizat dezbateri, mese rotunde, vizionari de filme pe tema nonviolenței, organizarea concursului ***Creativitatea o șansă pentru evoluție***, evaluarea lucrărilor la etapa interjudețeană a concursului, premierea participanților și diseminarea rezultatelor; s-au realizat parteneriate cu 20 de instituții educative din toată țara, cu instituții locale precum: IPJ Cluj, PATRIR, Societatea Culturală *Filarmonia*, Facultatea de Drept din cadrul Universității „Bogdan Vodă” Cluj.

Promovarea componentelor proiectului cu ajutorul partenerilor Societatea Culturală *Filarmonia*; Institutului pentru Acțiune, Instruire și Cercetare în Domeniul Păcii – PATRIR; Facultatea de Drept din cadrul Universității „Bogdan Vodă” Cluj, precum și Inspectoratul Școlar Județean Cluj a urmărit anul acesta 2015-2016 să asigure formarea elevilor în spiritul valorilor civice. În data de 05 mai 2016 s-a organizat masa-rotundă cu tema ***„Prevenirea violenței în școli prin activități creative”***. În cadrul acestei activități s-a realizat o întâlnire între elevii și profesorii școlii noastre și reprezentanți ai comunității multidimensionale – invitați, specialiști din diferite domenii, pentru a discuta despre: Cauzele care duc la violența în școală, Instrumentele pe care le putem folosi pentru evitarea acestor situații, Consecințele pe care le pot atrage actele de violență

Au răspuns invitației noastre: D-na lect. dr. Narcisa Radu, decan al Facultății de Drept din cadrul Universității Bogdan Vodă, D-na prof. Mihaela Griga, coord. al proiectelor de promovare a păcii din cadrul Institutului pentru Acțiune, Instruire și Cercetare în Domeniul Păcii – PATRIR, D-na prof. Amalia Gurzău, inspector educație permanentă, ISJ Cluj, D-na prof. dr. Alina Monica Băraian, directorul colegiului, gazda noastră, D-na prof. Ramona Răducan – consilier psiholog al școlii, D-na prof. Viorica Mândruț - reprezentanta corpului profesoral al liceului, D-na prof. Monica Ilișiu – reprezentanta comitetului de părinți pe școală

Pe viitor, realizarea managementului de proiect la nivelul școlii își propune să creeze premisele unei largiri a orizontului printr-o tematică național-pacifistă, nonviolentă stimulându-i pe elevi, părinți și profesori să înțeleagă și să adopte soluții pașnice în inerentele conflicte și tensiuni din viața școlară, dar și din viața socială.

De asemenea sperăm să realizăm *Broșura* activității principale a proiectului - Concursul ***Creativitatea o șansă pentru evoluție*** cu cele patru dimensiuni ale sale: *I. Creație literară – poezie, proză, teatru, II. Eseu, III. Creații multimedia, IV. Desen.*

Realizarea *Broșurii*, a fluturașilor, pliantelor și a posterelor de promovare ale *activităților* să se realizeze din sponsorizări, implicând astfel întreaga comunitate, fără a pierde din vedere însă, că acest proiect își propune stimularea creativității elevilor pentru găsirea unor soluții NONviolente de rezolvare a dizarmoniilor din viața școlară și se identifică, mai ales, cu participarea umană.

ȘCOALA ARDELEANĂ - MANIFESTARE A ILUMINISMULUI ROMÂNESC

Elevul **OLTEAN RAUL**, Clasa a XII-a
Profesor coordonator **MOTOCU CRISTINA**

*Lucrare susținută la Sesiunea de comunicări științifice
„Iluminismul românesc și Școala Ardeleană”*

Scoala Ardeleana este denumirea generica a unei grupari de intelectuali din Transilvania de sfarsitul secolului al XVIII – lea si inceputul secolului al XIX – lea. Scoala Ardeleana se naste in urma patrunderii Iluminismului in Tarile Romane si in special in Transilvania.

Iluminismul sau “epoca luminilor” este o miscare ideologica si culturala caracteristica secolului al XVIII – lea European, avand consecinte pe plan politic, istoric si artistic. De fapt, Iluminismul apare la sfarsitul secolului al XVII – lea, mai exact in anul 1688, in Anglia, pe fondul crizei feudalismului si al dezvoltarii burgheziei, care devenea o forta tot mai dinamica din punct de vedere economic, revendicandu-si puternic drepturile politice si social – economice. Din punct de vedere cultural, Iluminismul a dus la formarea unui nou spirit filosofic, la o bogata literatura, situata in continuarea esteticii clasice din secolul anterior, la dezvoltarea eticii si a pedagogiei, ca si a stiintei. Un produs tipic al Iluminismului este « Enciclopedia » , redactata intre 1751 si 1772, in Franta, de un colectiv sub conducerea lui Diderot. Cei mai de seama reprezentanti ai curentului sunt scriitori si filosofi precum Voltaire, Montesquieu, Jean – Jacques Rousseau, Diderot, d’Alambert, Beaumarchais (in Franta), Kant, Lessing, Schiller, Herder, Goethe (in Germania), Locke si Hume (in Anglia), Goldoni (in Italia), acestia facand din Iluminism una dintre cele mai ample miscari culturale si spirituale din istoria omenirii. In Tarile Romane, Iluminismul a patruns mai tarziu din cauza unui feudalism autoritar si a dominatiei otomane.

In 1732, Inocentiu Micu – Klein a fost ridicat in scaunul episcopal al romanilor uniti cu Roma (greco – catolici). El a militat pentru ca romanilor din Transilvania sa li se acorde aceleasi drepturi ca si celorlalte natiuni si sa fie recunoscuti ca a patra natiune din Transilvania, dupa sasi, secui si unguri. Acest demers al sau a surprins foarte tare autoritatile de la Viena. Argumentele pentru acest demers si le fondeaza pe lucrarea « Hronicul vechimii romano – moldo – vlahilor » a lui Dimitrie Cantemir. In acest context, la Blaj, se naste Scoala Ardeleana, iar coriferii miscarii sunt : Samuil Micu – Klein, Gheorghe Sincai, Petru Maior si Ion Budai Deleanu. Acestia sunt cei care au pus bazele eruditiei romanesti, intrucat si-au stabilit doua obiective : eruditia poporului si patosul patriotic.

Cu alte cuvinte, miscarea urmarea emanciparea sociala, nationala si culturala a romanilor din Imperiul Habsburgic pe cale legala. In anul 1791, reprezentantii Scolii Ardelene redacteaza un memoriu adresat imparatului Leopold al II – lea intitulat « Supplex libellus valachorum Transilvaniae », prin care cer drepturi egale pentru romanii din Transilvania, inasa aceasta cerere este respinsa de Dieta.

Cei patru corifei ai Scolii Ardelene (Samuil Micu, Gheorghe Sincai, Petru Maior, Ioan Budai Deleanu), reprezentanti ai curentului iluminist, citeau si scriau latinesc. Activitatea lor a cunoscut doua directii : una practica, militanta, de culturalizare a poporului prin infiintarea de scoli rurale si tiparirea de manuale, brosure de popularizare, calendare, catehisme etc., si alta stiintifica, erudita, nu mai putin militanta, care a avut ca urmare intemeierea istoriei si a filologiei ca stiinte. Cu operele lor istorice si lingvistice, reprezentantii Scolii Ardelene ii continua pe cronicari, Cronicarii fac parte din curentul Umanist, un curent cultural si literar anterior Iluminismului, in care sunt incadrati cronicarii moldoveni (Grigore Ureche, Miron

Costin, Ion Neculce, Dimitrei Cantemir) si cronicarii munteni (cel mai important fiind stolnicul Constantin Cantacuzino). Acestia au demonstrat originea latina a limbii si a poporului roman, in special prin conturarea a trei dimensiuni fundamentale : continuitatea elementului dacic, originea latina a limbii si a poporului si unitatea romanilor. Una dintre operele fundamentale ale Umanismului Romanesc este « Letopisetul Tarii Moldovei », scris de cei trei conicari moldoveni – Grigore Ureche, Miron Costin si Ion Neculce – care, fiecare, relateaza « pagini » diferite din istoria noastra nationala, dar inlantuirea evenimentelor este una cronologica. Prin urmare, corifeii Scolii Ardelene, reprezentanti ai Iluminismului, continua incercarea predecesorilor lor de a demonstra caracterul latin al romanilor.

Printre operele istorice mai semnificative ale Scolii Ardelene se numara : « Istoria si lucrurile si intamplarile romanilor » (nepublicata), scrisa de Samuil Micu, « Hronica romanilor si a mai multor neamuri... », redactata de Gheorghe Sincai si publicata in 1808, « Istoria pentru inceputul romanilor in Dachia », scrisa de Petru Maior si publicata in 1812, « De originibus populorum Transilvaniae » (neterminata si nepublicata), redactata de Ioan Budai – Deleanu. neacceptand parerea potrivit careia dacii ar fi fost exterminati de romani.

Lucrarile filologice ale reprezentantilor Scolii Ardelene au avut un rol important in adoptarea alfabetului latin, in impunerea normelor limbii literare si in fixarea unor norme ortografice, dovedind in primul rand originea latina a limbii romane. Lucrarea lui Samuil Micu si a lui Gheorghe Sincai – « Elementa linguae daco – romane sive valahicae » (1780), scrisa in limba latina, este considerata prima gramatica tiparita a limbii romane si intaia lucrare cu adevarat stiintifica despre limba noastra. Samuil Micu semneaza si prima carte in limba romana tiparita cu litere latine, « Carte de rogacioni pentru evlavia omului chrestin », Viena (1779). Petru Maior scrie « Disertatie pentru inceputul limbei romanesti » (1812), prima lucrare filologica in care se afirma ca limba romana isi are originea in latina vulgara. « Lexiconul de la Buda », initiat de Samuil Micu in 1805, este primul dictionar etimologic al limbii romane, la care au colaborat si ceilalti invatati ai miscarii iluministe. Ioan Budai – Deleanu scrie « Fundamenta grammaticae linguae romanicae » (1812), redactata in latina si prelucrata apoi in romaneste : « Temeiurile gramaticii romanesti ». Autorul a intuit originea indoeuropeana a limbii noastre, discutand unele etimologii si ocupandu-se sumar de fondul autohton. Este singurul invatat al Scolii Ardelene care admite, indirect, existenta in limba romana a cuvintelor de alta origine decat cea latina. De asemenea, una dintre cele mai importante lucrari aparute in perioada iluminista este epopeea « Tiganiada », de Ion Budai Deleanu, o epopee in 12 canturi, pastrata in doua versiuni si continuand doua texte introductive : « Prolog » si « Epistolie inchinatoare ». Tot in perioada iluminista, respectiv a Scolii Ardelene, apar primele teatre, prima data la Iasi in 1816 si apoi la Bucuresti in 1818.

Conform lui Dumitru Micu, « Ramanand la invatatii Scolii Ardelene, ei nu putea fi cosmopoliti, oricat l-ar fi admirat (unii) pe Voltaire, atata vreme cat neamul lor, considerat a fi de speta inferioara, era exclus din Cosmopolis. Pe ei nu putea sa-i ispitasca o limba universală, in conditiile in care se incerca inlocuirea propriei lor limbi materne cu una straina, tot nationala. Politic, militanti ardeleni nu putea fi decat democrati sau, in orice caz, demofili. Suportul social al Iluminismului francez era burghezia in ascensiune. In Ardeal, neexistand burghezie romaneasca sau aceasta fiind extrem de firava, sursa si sprijinul oricarei miscari intelectuale nu putea fi decat taranimea. Corifeii Scolii Ardelene – unii proveniti din mica nobilime rurala – urmareau, concret, ridicarea taranimii prin cultura. Actiunea lor nu viza rasturnari, prefaceri sociale adanci, nu era condusa de un inovatorism radical. Se nazuia la schimbarea soartei taranimii, insa nu prin taranime. Aprigi luptatori cu pana si cuvantul, luminatorii constiintei ardeleni nu concepeau infaptuirea idealurilor prin miscari de mase. Ei n-au aprobat rascoala lui Horea. Spiritul ce ii calauzea era nu revolutionar, ci reformist. Reformist in limitele absolutismului luminat ... in esenta, luminismul Scolii Ardelene a

exercitat o actiune doar culturala, raspandind lumina spiritului prin activitati instructiv – educative scolare si, mai ales, prin scrierea de numeroase carti. »

Alexandru Piru realizeaza biografia si cate o caracterizare a fiecarui corifeu al Scolii Ardelene. Despre Samuil Micu, spune: “importanta indeosebi pentru istoria gandirii social – politice romane, personalitatea multilaterală a istoricului si filologului Samuil Micu nu poate lipsi nici din istoria literaturii, desi preocuparile lui literare au fost de mai mica insemnatate ... opera lui Micu, importanta pentru evolutia gandirii social – politice romanesti, in parte si pentru literatura, este opera istorica ... Samuil Micu este superior predecessorilor prin conceptia sa istorica inraurita de filozofia luminilor. ». Gheorghe Sincai este caracterizat in felul urmator : « ... fara o conceptie asupra istoriei si sclav in mare masura al documentelor, Sincai oranduieste povestirea evenimentelor pe ani si ofera de fapt niste anale, incepand cu anul 86, cand Decheval, *craiu*l *Dachiei cei vechi, care si Diurpaneu s-au numit*, s-a sculat cu oaste asupra lui Domitian. Hronica era proiectata in trei mari tomuri si trebuia sa se incheie in 1808, dar n-a putut fi dusa mai departe de anul 1739, cand Ioan Inochentie Micu, episcopul Fagarasului, a tinut sobor la Blaj. » Despre Petru Maior, se spune asa : « Biografia celui de al treilea invatat din curentul Scolii Ardelene, nu cel mai doct, dar mintea cea mai organizata si ale carui opere au avut rasunetul cel mai puternic in epoca, Petru Maior, e mai putin cunoscuta ca a lui Micu si Sincai ... din punct de vedere literar, opera lui Maior sta aproape in intregime sub semnul polemicii. » Despre Ion Budai – Deleanu, spune urmatoarele cuvinte : « Temeiurile lui Budai – Deleanu marcheaza un progres vadit fata de gramaticile dinainte ale lui Micu – Sincai, Piuariu – Molnar si Radu Tempea (pe acestia doi din urma ii si ataca), apropiindu-se in privinta fixarii terminologiei intrucatva de Ienachita Vacarescu, iar in privinta solutiei in problema neologismelor de Paul Iorgovici. »

George Calinescu, in monumentala lui lucrare « Istoria literaturii romane de la origini pana in prezent », referitor la Scoala Ardeleana afirma ca « Problema limbii le sta mai cu seama pe suflet celor trei mari blajeni. Limba trebuie sa fie o icoana a romanitatii noastre. Slova chirilica instraina ochiul neprietenului si de aceea Clain, cel dintai, adopta intr-o « Carte de Rogacioni pentru evlaviea homului chrestin » (Viena, 1779) litera latina, in chip sistematic, dand la sfarsit si norme de scriere. »

In concluzie, putem spune ca Scoala Ardeleana a constituit o miscare cultura de o importanta deosebita, vitala pentru istoria noastra nationala si pentru cultura poporului roman.

BIBLIOGRAFIE

Manual pentru clasa a XI-a, Limba si Literatura Romana
Dumitru Micu, « Scurta Istorie a Literaturii Romane »
Alexandru Piru, « Literatura Romana Premoderna »

IMPRESIONANTUL GOTIC ÎN UNIVERSUL CLUJEAN

Eleva **LUNGU DIANA DANIELA**, clasa a XII-a B

Denumirea orașului Cluj-Napoca provine din vechea limbă dacică, de la orașul *Napuca*, preluat de romani ca *Napoca*. În latina medievală, orașul purta numele de *Castrum Clus* (clusa= loc între dealuri¹²), de unde și derivarea germană de Klausenburg, sau maghiară de Kolozsvár. Abia în anul 1974, în urma unui decret de Consiliu semnat de Nicolae Ceaușesc, orașul nostru primește și numele actual, Cluj-Napoca. Mai întâi, având statutul de sat, Clujul devine municipiu în anul 124 d.Hr., în timpul împăratului Hadrian, ca mai apoi să devină colonia în timpul lui Marcus Aurelius, respectiv capitala noii provincii romane, Dacia Porolissensis. Situat într-o zonă geografică favorabilă, între munte și câmpie, Clujul a fost o cetate cu sediu militar, economic și administrativ, aici fiind printre primele comitate organizate de regalitate maghiară în Ardeal, înainte de invazia mongolă, după care, datorită pierderilor de vieți omenești semnificative, Clujul devine din nou sat, până în anul 1316, când sub domnia regelui maghiar Carol Robert de Anjou, acesta se afirmă la nivelul unui oraș, iar treptat, prin intermediul donațiilor pământene de la periferia cetății, își va mări considerabil aria de funcționare.

Trecând la subiectul vizat, stilul gotic din Cluj, întoarcerea în timp ne arată și originile acestuia. Bisericele în stil romanic își au rădăcinile în bazilicile păgâne din Antichitate, niște edificii masive, de o rigiditate impunătoare care nu ascendeau spre înălțimile cerești. Acestea erau construite în formă de cruce, cu ferestre mici care să nu reprezinte un impediment pentru rezistența zidurilor. Sculpturile interioare și exterioare înfățișau entități fantastice, ireale, specific zeităților și credinței din acele vremuri. Odată cu progresul istoric, indivizii au dobândit noi idealuri și viziuni care au schimbat și perspectiva arhitecturală, forțele creatoare rectificându-se, sentimental și idealizator, într-un nou stil inovator, cel gotic. Așadar, bolțile semnicilindrice romane au fost înlocuite cu bolțile pe cruce de ogive, iar cele interioare navelor au fost construite în așa fel încât să existe un echilibru, presiunea concentrându-se pe zidurile laterale. Prin intermediul acestui mod, pereții compacți au fost înlocuiți cu o multitudine de ferestre, cunoscute drept vitralii, care căpătau lumina sacră răsfirată în întregul lăcaș închinat divinității. În Transilvania, stilul gotic s-a remarcat în toată splendoarea sa, de la ideologie la procedeele tehnice¹³. În Europa, acest stil s-a propagat cu repeziciune în sec.XII, spre deosebire de Transilvania, unde ajunge abia cu un secol și jumătate mai târziu. Perioada istorică marcată de stilul architectural gotic reprezintă o etapă importantă în progresul orașului, și anume emanciparea sa, o dată cu începutul secolului al XIV-lea.

Pe lângă subiectul principal pe care ne vom axa, și anume *Biserica Sfântul Mihail* din Cluj-Napoca, un edificiu religios plin de spiritualism, de o frumusețe arhitecturală gotică combinată cu diverse elemente în stil baroc, o adevărată emblemă a Clujului timpuriu care de-a lungul istoriei a trecut prin diverse evenimente tumultuoase, există și alte construcții impunătoare realizate în stil gotic care conturează și mai evident Clujul gotic. *Biserica și Mănăstirea Franciscană* din Cetatea Veche a orașului, actuala Piața Muzeului, este prima biserică din Cluj. Aceasta a fost nimicită în timpul invaziei mongole din 1241¹⁴, dar din ordinal călugărilor dominicani, sprijiniți de Iancu de Hunedoara, a fost posibilă clădirea unei noi biserici, care le-a stat în posesie până în perioada reformistă, când au fost alungați. O dată cu dominația habsburgică, biserica revine iezuiților, ca în cele din urmă să le aparțină

¹²Vladimir-Alexandru Bogosavlievici (coord.), *Clujul văzut și nevăzut*, Ed.MEGA, 2014, p.3

¹³ Lukacs Jozsef, *Clujul Gotic*, Editura Biblioteca Apostrof, 2007, p.8

¹⁴ Vladimir-Alexandru Bogosavlievici (coord.), *Clujul văzut și nevăzut*, Ed. MEGA, 2014, p.5

franciscanilor. Restaurată în stil baroc în anul 1745, în Biserica Franciscană mai sunt evidente puține elemente gotice, și anume ferestrele mari, ogivale prezente în ancadramentele din fațadă, forma sălii alungită, respectiv bolta, care a fost grav afectată de un incendiu. Turnul edificiului franciscanilor măsoară 52m și este împrejmuit de statuile Sf.Anton și Sf.Francisc; deasupra intrării, se afla statuia Sfintei Maria, iar în amvon, cea a lui Iisus ținând globul pământesc în mâini, înconjurat de cei patru evangheliști. Importantă este și reproducerea tabloului Santa Maria Maggiore (cu originalul la Roma), amplasată în altar. *Biserica Reformată* de pe str.Lupului, actuala str.M.Kogălniceanu, a fost clădită din ordinul călugărilor cerșetori, dar în special din cel al regelui Matei Corvin pentru franciscani (1486-1503), reprezentând cel mai frumos edificiu de cult ridicat de franciscani în Ardeal¹⁵. Acesta este format dintr-o singură navă, cu 17 ferestre mari, specific gotice, fără turn (distrus, apoi reconstruit greșit, în cele din urmă demolat). Se spune că în portalul vestic există urme ale unei sculpturi care înfățișează patimile lui Iisus, cioplire care ulterior a fost zidită în cetatea Clujului și luată la Sibiu de contele francez Rabutin. *Biserica din Mănăstur*, cunoscută drept Calvaria, este considerată cel mai vechi monument clujean, construit în a doua jumătate a sec.al XV-lea din ordinul călugărilor benedictini. După forma originală, aceasta avea o singură sală, care este păstrată actualmente drept sanctuar (după demolarea parțială a clădirii din sec.al XIX-lea). Biserica este împrejmuită de două movile, în stânga acesteia aflându-se o clopotniță, iar în dreapta, capela Calvaria. O sculptură absolut spectaculoasă reliefează dintr-o altă perspectivă goticul clujean: este vorba despre *Statuia Sfântului Gheorghe* de pe str.M.Kogălniceanu, copie a originalului din Praga. Sculptura a fost realizată la sfârșitul sec.al XIX-lea, reprezentând un omagiu pentru creatorii clujeni care au realizat originalul, Gheorghe și Martin. Originalul a fost creat în 1373, fiind prima sculptură din Europa desprinsă de încadrarea arhitectonică¹⁶. Este sesizabilă o armonie perfectă în dinamica formelor călărețului din epoca română gotică: acesta străpunge cu ardoare cu sulita gâtul balaurului (înfațișare a Răului suprem în lume).

În altă ordine de idei, revenim la pregnantul gotic, care străpunge inima Clujului, *Biserica Sfântul Mihail*. Stereotipul folosit anterior definește oarecum locația lăcașului de cult, situat cu aproximație în central orașului, în Piața Unirii, a doua piață clujeană după Cetatea Veche (azi Piața Muzeului). Odată cu extinderea fortificațiilor Clujului vechi, în sec.X-XI, centrul se va reamplasa în Piața Unirii (nume oficial din 1999), care a devenit miezul orașului medieval. De-a lungul vremii a avut numeroase denumiri: Piața Mare, Piața Regele Matia, Piața Libertății sau Piața Principală, înconjurată în partea de NV de străzile Matei Corvin (vechea intrare în cetate) și Memorandumului, în NE de străzile Ferdinand și 21 Decembrie 1989, respectiv în SV de străzile Universității și Napoca¹⁷.

În împrejurimile pieții sunt amplasate clădiri care datează din secole diferite, fiind împărțite după statutul localnicilor vremii: așadar, partea de Est și Vest aparținea nobilimii, iar cea de Nord și Sus, meșteșugarilor și negustorilor. *Palatul Banffy* (în Est, actualul Muzeu de Artă) construit în stil baroc între 1774-1785 sub îndurmarea arhitectului J.E.Blaumann a marcat strămutarea reședinței principatului de la Sibiu la Cluj, motiv pentru care guvernatorul din vremea respectivă, György Banffy, avea nevoie de o reședință care să corespundă rangului său. În fațada care dă spre piața este de remarcat blazonul familiei, respectiv înfațișarea divinităților protectoare antice, iar fațada opusă este caracterizată prin existența busturilor

¹⁵Lukacs Jozsef, Clujul Gotic, Editura Biblioteca Apostrof, 2007, p.78

⁵Lukacs Jozsef, Clujul Gotic, Editura Biblioteca Apostrof, 2007, p.112

⁶Lukacs Jozsef, „Povestea orasului-comoara”, Ed. Biblioteca Apostrof, 2005, p.66

elementelor primordial (Foc, Apă, Aer, Pământ)¹⁸. *Clădirea Continental* (în SV), fostul Hotel New-York construită în 1895 în stil neobaroc, constituie prima clădire iluminată electric din Cluj¹⁹, iar în cafeneaua acestuia, viața literară și jurnalistică a orașului a marcat o înflorire considerabilă. *Palatul Rhedey* este simbolic pentru teatrul maghiar: în sala de bal a acestuia s-au desfășurat primele texte puse în scena din sec.al XVIII-lea, iar în sec.al XIX-lea, aici a funcționat prima cafenea clujeană. *Palatul Josika*, „casa cu patru picioare” este spectaculoasă datorită balconului care este susținut de patru coloane; în sec.al XVI-lea, aici a fost casa de reședință a principilor transilvăneni, iar la sfârșitul sec.al XIX-lea, Judecătoria Regală. Apropiat de subiectul nostru, de *Biserica Sfântul Mihail*, este *Grupul Statuar Matei Corvin*, o figură realizată din bronz, de către sculptorul Janos Fadrusz în colaborare cu arhitectul clujean Lajos Pakey, care a câștigat Marele Premiu de la Expoziția Internațională din Paris în anul 1900. Promovând într-o oarecare formă cultul personalității regelui Corvin, capodopera reprezintă o unicitate datorită faptului că cele patru picioare ale calului sunt așezate pe pământ. Totodată, monumentul este răspunzător și de polemica între români și maghiari asupra limbii în care este denumit regele (azi, în lat. Mathias Rex) și plăcuța cu citatul istoricului N.Iorga: „Biruitor în războaie, învins numai la Baia de propriul său neam, când încerca să învingă Moldova nebiruită”²⁰.

Pentru a profila și mai bine funcția de târg și centru medieval al Pieții Unirii, spațiu în care s-a clădit subiectul nostru, *Biserica Sfântul Mihail*, sunt de amintit și *Casa Conților Wass*, *Clădirile în Oglindă*, *Casa Wolphard-Kakas*, *Monumentul Revoluționarilor*, *Casa Filstich*, *Casa Sfatului* (vechea primărie), *Casa Pataki-Teleki* și multe alte clădiri aparținând nobilimii transilvănene, eterogene, care au îndeplinit variate funcții.

În considerent, pentru a realiza irevocabil importanța exclusivistă a universului gotic clujean, reprezentat în deosebi de *Biserica Romano-Catolică Sfântul Mihail*, trebuie să luăm aminte urmatorul fapt: bisericile romano-catolice din centrul Clujului formează o cruce, iar intersecția acestora este chiar subiectul nostru. Tot aici, s-au realizat diverse evenimente de mare valoare: întrunirile Dietei transilvănene premoderne, botezul premaritului rege Matei Corvin, dar și confirmarea și ungerea mai marilor principii ai Transilvaniei.

Așadar, un minim de informații cu privire la evoluția Clujului, dar și a principalelor monumente care oferă o notă de unicitate și mândrie lăcașului nostru ar trebui să fie posedate de fiecare localnic și promovate, în deosebi, atât în interior, cât și în exterior, pentru că toate cele amintite în paginile anterioare, dar și multe alte bijuterii istorice sunt dovada vie că orașul a coexistat cu diverse impiedicări pentru evoluția lui, dar în cele din urmă a învins, expunând pe cât se poate, urmele agresive și trufașe ale istoriei.

Bibliografie

Curinschi Vorona, Gheorghe, *Istoria arhitecturii în România*, Ed.Tehnică, București 1981
 Ioan Aurel Pop(coord.), *Istoria Transilvaniei vol.I*, Cluj-Napoca 2003
 Ioan Silviu Nistor(coord), *Legendele Clujului*, Cluj-Napoca, 2010
 Lukacs Jozsef, *Clujul Gotic*, Ed.Biblioteca Apostrof, 2007
 Vladimir-Alexandru Bogosavlievici (coord.), *Clujul văzut și nevăzut*, Ed.MEGA, 2014

¹⁸ Gyorgy Gaal, *Cluj-Napoca Ghid turistic, istoric, cultural*, Ed. Tortoma 2014, p.52

¹⁹ Ibidem, p.52

²⁰ Vladimir-Alexandru Bogosavlievici (coord.), *Clujul văzut și nevăzut*, Ed.MEGA, 2014, p.19

CLUJUL BAROC

Eleva **ALEXANDRA COMAN**, clasa a XII-a B

Cluj-Napoca este al doilea oraș ca mărime din România, municipiu de reședință al județului Cluj. În trecut a fost reședința Comitatului Cluj și una dintre capitalele istorice ale Transilvaniei. Orașul de pe raul Someșul Mic poartă două nume – unul de la vechea denumire dacică “Napuca”, preluată de romani (*Napoca*), celălalt provenind din latina medievală, “Castrum Clus”. Ambele toponime relevă atât poziția geografică, cât și clima localității. Numele Cluj provine din latina medievală – “clusa”, ce înseamnă loc închis, între dealuri. De aici derivă denumirile germană și maghiară de Klausenburg și Kolozsvár, tot cu același sens.

Numele oficial al urbei noastre, Cluj-Napoca, a fost dat în 16 octombrie 1974, în urma unui decret al Consiliului de Stat al R.S.R (*Republicii Socialiste România*), semnat de Nicolae Ceaușescu și publicat în 18 octombrie 1974 în Buletinul Oficial al republicii.

Baroc desemnează simultan o perioadă în istoria europeană dar și un curent artistic care a fost generat în Roma, Italia, în jurul anilor 1600, migrând și fiind relativ rapid asimilat în celelalte țări și culturi europene, de unde a migrat apoi și în cele două Americi dar și în alte părți ale lumii. **Stilul baroc** se regăsește reprezentat în arhitectură, dans, mobilier, muzică, literatură, pictură, sculptură și teatru.

Barocul, ca modalitate artistică, a excelat în arhitectură între 1600 și 1780 în întreaga Europă, având o revitalizare ulterioară în decursul secolului al 19-lea care s-a extins uneori (spre exemplu, în România, a reînflorit până în ani premergători Primului război mondial) până în deceniile 1901 - 1910 și 1911 - 1920;

Indiferent de domeniul în care se regăsește, stilul baroc se caracterizează prin utilizarea exagerată a mișcării și a clarității, respectiv a bogăției folosirii detaliilor ce simbolizează lucruri ce se pot interpreta cu ușurință și lipsă de ambiguitate. Toate aceste elemente sunt folosite de către artiștii genului baroc pentru a produce momente de tensiune, drama, exuberanță și grandoare în privitor, ascultător și/sau participant la actul de cultură.

Stilul baroc transilvănean s-a dezvoltat în secolele XVIII-XIX, ca urmare a integrării Principatului Transilvaniei în Imperiul Austriac, care cunoștea epoca de apogeu a barocului austriac.

Principalele orașe cu specific baroc din Transilvania sunt Clujul, Oradea, Târgu Mureșul, Sibiu etc., la care se adaugă centrele baroce din Banat, în primul rând Timișoara. Primul edificiu construit în stil baroc este Biserica Piaristilor din Cluj (1718-1724).

Viața artistică a Clujului în veacul al XVIII-lea a fost determinată în modul cel mai direct de instaurarea stăpânirii habsburgice. Pentru întregul principat, programul imperial era limpede, înainte a cărei crescândă importanță economică, dar mai ales social-politică și culturală, îi va asigura în 1790 rangul de reședință a Guberniului. Îndeosebi în primele decenii ale stăpânirii habsburgice asupra orașului programul edilitar va fi orientat în mod pragmatic înspre trei obiective principale: construirea unei cetăți care să adăpostească garnizoana militară necesară controlului asupra orașului; înălțarea unei impunătoare biserici pentru ordinul iezuit, devenit eficient instrument al puterii imperiale; deschiderea – în clădiri noi, potrivite – a unor școli, menite să-i formeze pe fiii nobililor ca funcționari credincioși ai puterii centrale.

Generalizarea limbajului baroc în arhitectură va cădea numai în a doua jumătate a secolului. Profitând de consecințele politicii de toleranță religioasă, după construirea bisericii minorităților, accente monumentale în configurația orașului vor fi marcate de înălțarea unor clădiri de cult pe seama unitarienilor, a ortodocșilor și a uniților.

Cea din urmă temă – cea mai importantă prin amplitudine și durată – va fi reprezentată în arhitectura orașului de construirea unor reședințe nobiliare, temă care a apărut în condițiile regrupării nobilimii redirectionare la Cluj (fenomen care începe cu mult înainte de 1790). Primele edificii din serie vor fi pretențioasele reședințe ale marilor magnati, destinate unui fastuos ceremonial, dar în scurtă vreme, va cuprinde și reședințele micii nobilimi, precum și casele de locuit ale orașenilor mai mult sau mai puțin bogați.

În arhitectura Clujului, trecerea de la stilul baroc la cel neoclasic are loc treptat, la cumpăna dintre veacul al XVIII-lea și al XIX-lea. Trecerea între cele două stiluri este, de fapt marcată de câteva clădiri care aparțin neoclasicismului prin simplitatea extremă a articulării fațadelor, din care elementele decorative aproape că dispar. Tipică este în acest sens clădirea fostului colegiu reformat de pe str. Kogălniceanu (azi Liceul “Ady-Șincai”).

Dăinuirea barocului este prezentată atât la clădirile civile cât și la cele de cult. Dintre acestea din urmă, exemplul cel mai concludent îl reprezintă biserica evanghelică, ridicată de Georg Winkler între anii 1816-18129, pe B-dul Lenin.

În cele ce urmează, voi încerca să urmăresc, pe cât posibil cronologic, fazele de construcție și înfățișarea celor mai de seamă monumente ale Clujului baroc, încercând la final – prin raportare la arta contemporană a principatului – să desprind cele mai importante caractere stilistice ale arhitecturii orașului din cursul veacului al XVIII-lea. La final, mă voi axa și îmi voi focaliza atenția, asupra primului edificiu construit în stil baroc, și anume Biserica Piaristilor din Cluj.

Pentru arhitectură civilă, reprezentativ este Castelul Bánffy. Pe frontul estic al Pieței Unirii se află monumentală clădire Palatul Bánffy, construit între anii 1774-1785 de către arhitectul și sculptorul originar din Württemberg, Johan Eberhardt Blaumann. El a activat mai întâi la Sibiu, ulterior a devenit cel mai de seamă arhitect clujean. Gheorghe Bánffy a devenit guvernator al Transilvaniei, și cum capitala principatului s-a mutat de la Sibiu la Cluj, avea nevoie de o reședință conform rangului său. Palatul este cel mai important edificiu baroc din Cluj și este ridicat pe fundațiile a patru case ale căror urme se mai văd la subsol, case pe care familia Bánffy le-a cumpărat.

În cadrul palatului funcționează din 1956 Muzeul Național de Artă, cu o colecție de peste 12.000 de piese de pictură, sculptură, arta grafică și arte decorative. Actualmente, clădirea muzeului este retrocedată.

Pentru arhitectura religioasă, reprezentative sunt mai multe biserici: Biserica Franciscană, minorită, unitariană, ortodoxă, unită și nu în ultimul rând, Biserica Iezuită.

Pe locul actualei Biserici Franciscane s-a aflat prima biserică a Clujului. A fost probabil construită din lemn în secolele XI-XII, distrusă în urma Marii Invazii Mongole din 1241. Ulterior s-a construit o biserică aparținând ordinului călugăresc al dominicanilor care aparține bisericii catolice și era o construcție în stil gotic. Biserica și mănăstirea au fost sprijinite din punct de vedere material de voievodul Transilvaniei, Iancu de Hunedoara. Se pare că soția sa, Elisabeta de Szilágyi a fost găzduită în mănăstire și regele Matia Corvin ar fi putut să se nască aici, dar sorții istoriei au decis ca regele să se nască în casa bogatului clujean Méhffy Jakab, actuala casă Matia Corvin.

Din 1557, clădirea mănăstirii a primit oficial destinația de școală din partea Dietei Transilvaniei. După cucerirea Transilvaniei de către habsburgi, biserică și mănăstirea au fost date iezuiților, care în urma construcției bisericii de pe actuala strada Universității au părăsit locația, iar clădirea mănăstirii și bisericii au fost date ordinului călugăresc al franciscanilor. Franciscanii au reconstruit biserica în stil baroc, sfințind-o în anul 1745.

Va trece o jumătate de secol între începerea lucrărilor de la biserica franciscanilor și inaugurarea unui nou șantier catolic clujean. Este vorba despre biserică pe care și-o construiesc minorii în apropierea pieței centrale a orașului, pe actuala stradă Dr. Petru Groza, la intersecția cu strada Tomis.

În cursul evului mediu, ordinul minorit jucase un rol de seamă în istoria artistică a Clujului. Minorii se stabilesc pentru prima oară în oraș, în 1486, când, la capătul dinspre răsărit a străzii Kogălniceanu primesc un teren – raportat la suprafață de atunci a orașului – o întindere considerabilă, pentru a-și construi biserică și mănăstirea. Biserica a fost construită la inițiativa regelui Matia Corvin, construcția începând în anii 1486-1487.

Au fost aduși călugării minorii din ordinul franciscanilor, printre ei, călugărul Ioan care supraveghea lucrările și care era, probabil, chiar arhitectul-sef al construcției. Construcția edificiului s-a încheiat în anul 1516, iar biserica romano-catolică la acea dată a primit hramul “Sfânta Maria”

În cadrul arhitecturii clujene din secolul al XVIII-lea, biserica unitariană ocupă, prin valorile sale structurale și formale, un loc însemnat.

În primăvara anului 1791 credincioșii din oraș se adresează consistoriului episcopal cu cererea de a face totul pentru construirea cât mai grabnică a unei biserici. Pentru a nu mai târăgăna lucrurile, credincioșii cer consistoriului să dea poruncă parohiei să achiziționeze un teren, pe care să fie înălțat viitorul edificiu.

Construcția bisericii a avut loc, într-adevăr, între anii 1792 și 1796, așa cum o dovedesc numeroase documente aflate în arhivă și cum era, de altfel, menționat pe placa comemorativă din metal, azi dispărută, care a servit probabil ca sursă de informații diferiților autori.

În arealul străzii Avram Iancu, pe străduța ce urcă spre cartierul Zorilor, strada Bisericii Ortodoxe, se află Biserica Ortodoxă Sfânta Treime, primul locaș sfânt ortodox al romanilor din Cluj, ridicat între anii 1795-1796, la inițiativa negustorilor Enache Mavrodin și Ioan Constandin.

Locașul a fost ridicat în afara zidurilor orașului, cu ajutorul comisarului regal Adám Teleki. Primul preot a fost Ilie Fulea, iar prima liturghie a fost oficiată de Crăciunul anului 1796.

Între anii 1919-1932, biserica a avut rolul de catedrală a Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului.

Biserica unită (în prezent ortodoxă) de pe strada Prahovei nr. 5, cunoscută sub numele de biserica lui Bob, este una dintre ctitoriile episcopului Ioan Bob, căruia i se datoresc atât subvenția bănească, cât și o serie de îndrumări, date în scris de-a lungul a trei ani, pentru construirea, decorarea și înzestrarea edificiului. Colaborator permanent al episcopului în această acțiune a fost Mihail Oros, secretarul Guvernului Transilvaniei, cel care a semnat actul de recunoaștere a bisericii din deal.

După ce, în cursul unei vizite, pe care episcopul o face la Cluj, uniții din oraș îi adresează cererea de a li se înalta cât mai curând o biserică, la 21 iulie 1798, Mihail Oros, ca reprezentant al lui Bob, cumpără – în vederea demolării – o casă pe strada Cărbunelui, continuând apoi, timp de încă doi ani, acțiunea de achiziționare a terenurilor înconjurătoare. În cursul anului 1800, pe cheltuiala episcopului și în mare grabă, biserica se înalță, fără aprobarea prealabilă a autorităților. Orientată vest-est, biserica unită din Cluj prezintă o organizare planimetrică a clădirii, care este principal asemănătoare cu aceea a bisericii ortodoxe din deal.

După cum rezultă din descrieri, prin compararea celor două biserici românești se poate constata cu ușurință existența a numeroase elemente comune. Astfel, dispoziția planimetrică este, în principiu, aceeași. Deschiderile semicirculare ale ferestrelor, utilizarea aceluiași motiv de articulare a pereților, cornișele proeminente, profilurile de bază simple sunt elemente regăsite la ambele monumente. În același timp, în organizarea interiară a spațiului remarcăm – și aceasta este una dintre dovezile cele mai consistente ale apartenenței monumentelor la faza târzie a barocului clujean – preferința pentru pilaștri masivi tratați în planuri verticale diverse.

Biserica Piaristă este cel mai impunător monument arhitectural de pe strada Universității. Stilul baroc a ajuns relativ târziu în Transilvania. În principatul suveran al Transilvaniei, religiile dominante au fost cele protestante. Acestea se aflau în competiție cu biserica romano-catolică al cărei mare susținător era Curtea imperială de la Viena. În teritoriile dominate de catolici, respectiv de Imperiul Habsburgic, stilul dominant a devenit stilul baroc. Acest stil a fost identificat cu biserica catolică. Nu este de mirare că bisericile protestante din Transilvania au evitat, în cele mai multe cazuri, stilul baroc, menținând și cultivând până târziu stilul renașcentist.

Bibliografie

Aurel Anton, *Cluj. Ghid turistic al județului*, București, Ed. Dacia, 1971-1989

D. Prodan, *Supplex Libellus Valachorum*, București, 1967

E. Dăianu, *Biserica lui Bob în Cluj*, Cluj, 1906

F. Mureșanu, *Biserica din Deal*, Cluj, 1942

G. Barițiu, *Părți alese din istoria Transilvaniei pe ultimii 200 de ani*, vol II, Sibiu, 1890

THE IMPORTANCE OF BOOKS

Eleva **BUS JOSELIN-ANDREEA**, clasa a V-a A

Books have always played an important role in our world, our lives and education. A book is like a portal through which brilliant ideas and discoveries of genius minds become immortal, being sent over generations.

There are different kinds of books : fiction, science, books based on real events, or books that are a combination of all these. Some people love reading fiction, which helps them escape the reality surrounding them by transferring the real events into an imaginary world where everything is possible as their imagination is limitless. Other people love reading books based on real happenings or science books which help them learn more about our past and about the world we live in.

However, most people enjoy reading books in which reality and fiction mix. For readers books are like a gate to a world of fantasy. When we read we forget about all our problems and even though our body remains still, our mind travels into another universe. We are not part of the story , but we witness someone else's story and sometimes we even identify ourselves with some of the characters experiencing their story as if it were our own story.

Books play a very important role in our lives because we get to learn from the mistakes of the characters living inside books , without having to make the same mistakes ourselves ; books teach us the difference between right and wrong and help us become wiser. By reading our universe expands outside the limits of what we have experienced on our own, helping us travel through space and time, just by the power of imagination.

ȘTIINȚA... ALTFEL

ÎNCĂLZIREA GLOBALĂ ȘI EFECTELE EI

Viorica Mândruț

Profesor de fizică

Schimbarea climatică accelerată, problemă de actualitate alarmantă pentru planeta noastră Pământ, care s-a format acum 4,6 miliarde de ani, cunoscută și sub numele de încălzire globală, este în principal efectul activităților umane. Pământul este momentan mai cald decât oricând în ultimii o mie de ani. Istoricul climei Pământului este studiat de oamenii de știință din întreaga lume.

Factorii fenomenului care a pus pe jar oamenii de știință sunt multipli:

Arderea combustibililor: Când ardem combustibili, în atmosfera se eliberează gaze. Emisiile de gaze datorate producerii de energie a dus la creșterea temperaturii Pământului. Aproape 70% din energia lumii provine din arderea combustibililor fosili: petrol, cărbune, gaz natural. Prin arderea combustibililor fosili se produc cantități mari de carbon care intră în compoziția dioxidului de carbon (CO_2). El poate fi produs natural și de alte surse, cum ar fi erupțiile vulcanice, dar oamenii și mașinile produc mai mult CO_2 decât oricând în trecut.

Gazele de seră absorb căldura Soarelui și contribuie la încălzirea planetei, făcând posibilă existența plantelor și a animalelor. Majoritatea gazelor de seră reprezintă un element natural al vieții. Oamenii elimină din plămâni prin respirație, cantități mici de CO_2 , dar acumularea unor cantități prea mari de gaze sunt cauzate de activitățile umane.

Efectul de seră, proces natural descoperit în anul 1896, asigură căldura planetei, făcând posibilă dezvoltarea vieții. Odată cu creșterea cantității de gaze cu efect de seră, în atmosferă a crescut nivelul de căldură. Acest proces natural s-a accelerat și Pământul se tot încălzește. Gazele de seră din atmosfera Pământului permit luminii Soarelui să pătrundă în interiorul atmosferei și îi rețin căldura, la fel cum geamurile unei sere permit luminii să intre, dar păstrează căldura în interior.

Creșterea populației globului de aproape patru ori în ultimii 100 de ani, a dus la o creștere accentuată a nivelului gazelor de seră din atmosfera Pământului.

Viața urbană: viața din zonele urbane presupune un preț mare din punct de vedere ecologic, datorită energiei necesare traiului plăcut și convenabil din marile orașe.

Efectele încălzirii globale:

Topirea ghețurilor, cel mai vizibil efect, contribuie la ridicarea nivelului mărilor care ar putea inunda țărmurile și distruge zonele locuite din calea lor.

Ridicarea nivelului mărilor: nivelul marilor a crescut cu aproximativ 200 mm în ultimii 100 de ani. Un sfert din această cantitate de apă provine din topirea ghețurilor montani, un alt sfert din expansiunea oceanelor care se încălzesc și restul se presupune că ar proveni în urma topirii ghețurilor de la poli. Pericolul major sunt inundațiile care vor amenința localități aflate la țărmuri și insule.

Climat mai umed, mai uscat: modificările climatice pot cauza ploi puternice și secete grave. Ne confruntăm cu efectele precipitațiilor în creștere în unele regiuni și în scădere în altele. Încălzirea globală va face că regiunile umede să devină și mai umede și regiunile uscate să devină și mai uscate. Odată cu creșterea temperaturii apelor, seceta, deșertificarea și inundațiile, problemă climatică deja existente, vor deveni mai frecvente și mai distrugătoare.

Deșertificarea are loc când nisipurile din deșert se deplasează și acoperă ținuturile din jur. Fenomenul produce distrugerea câmpurilor cultivate și dispariția satelor.

Extreme meteo: În toată lumea apar tot mai frecvent fenomene meteo extreme, de intensitate mărită față de cele din trecut, cum sunt uraganele și incendiile din păduri.

Poluarea: arderea combustibililor fosili, cauza majoră a încălzirii globale are ca efect colateral și poluarea. Gazele de evacuare de la uzine, autoturisme, conțin gaze cu efect de seră care rețin căldura în atmosferă. Unele gaze pot forma smogul și ploile acide. Smogul se formează când gazele de evacuare intră în reacție cu oxigenul din aer, încălzit de temperaturile ridicate și de razele ultraviolete ale Soarelui. Toate acestea se transformă într-un nor dens de dioxid de azot, ozon și alte gaze nocive care pot irita sau cauza leziuni permanente ale plămânilor.

Mai multe boli: creșterea temperaturii globale va duce la multiplicarea bolilor infecțioase. Inundațiile pot cauza boli, cum ar fi febră tifoidă și holeră care se transmit prin intermediul apei. De asemenea poate crește și numărul insectelor purtătoare de boli care se pot deplasa în regiuni mai calde și pot răspândi malaria și encefalita în regiuni unde acestea nu existau.

O lume care dispare: unele specii de plante și animale dispar într-un ritm între 100 și 1000 de ori mai rapid decât cel natural. Mai mult de 16000 de specii de plante și de animale sunt acum amenințate cu extincția.

Pentru o problemă atât de majoră, cuprinzătoare și vitală pentru Pământ, ca schimbarea climatică, avem nevoie de soluții importante și la nivel global. Toți oamenii trebuie să acționeze împreună, oamenii de știință, savanții trebuie să culeagă și să facă publice informații, iar guvernele trebuie să ia măsuri pentru identificarea soluțiilor. Eforturile internaționale, cum ar fi **Protocolul de la Kyoto**, sunt un început bun, dar mai sunt multe de făcut.

INSPIRAȚII CROMATICE

Elevii clasei a IX-a B
Coordonator, **RUS ADRIAN**,
Profesor de desen

NUMĂRUL DIN SUFLETUL MEU

Eleva **BUȘ JOSELIN ANDREEA**, clasa a V-a A

Profesor coordonator: **VĂCĂREAN SORINA**

*Lucrare apreciată cu **Premiul I** la Concursul de eseuri cu tematică*

În sufletul fiecărui om există acel număr special care, pentru el are o semnificație aparte, fie că este vorba de superstiție, un număr care-i poartă noroc, ori un număr pe care-l asociază cu evenimente fericite din viața sa. Acest număr ne însoțește pe tot parcursul vieții ca un mic camarad ce e alături de tine la bine și la greu. În cazul meu, acel număr special este **19**, număr care pentru mine are o semnificație aparte.

Nouăsprezece reprezintă numărul soarelui, al luminii și aurului, fiind mereu de bun augur. Alcătuit din cifrele unu și nouă, pentru mine numărul nouăsprezece simbolizează ideea conform căreia „Fiecare sfârșit este un nou început”. Acest număr evocă în imaginația mea o axă, reprezentând diferite etape ale vieții, la capetele căreia se află cifrele unu și nouă.

Cifra unu reprezintă un centru care există peste tot, este indivizibil, el nu se împarte decât la el însuși rezultând tot el însuși. Aceasta simbolizează pentru mine un nou început, ambiția și motivația de a parcurge drumul greu și anevoios, plin de obstacole care trebuie depășite pentru a atinge obiectivul reprezentat de numărul nouă, situat la capătul axei.

Astfel cifra nouă marchează atingerea țelului visat și totodată un capăt de drum, unde tristețea de a fi încheiat această călătorie și entuziasmul și bucuria de a porni pe un drum nou, se împletesc într-un sentiment unic.

De asemenea, cifra nouă este o curiozitate aritmetică; de exemplu $2 \times 9 = 18$ ($1+8=9$), $3 \times 9 = 27$ ($2+7=9$), $4 \times 9 = 36$ ($3+6=9$) ..., $9 \times 9 = 81$ ($8+1=9$), astfel suma cifrelor produsului dintre cifrele de la unu la nouă înmulțite cu nouă va fi nouă.

Nouăsprezece reprezintă așadar pentru mine un simbol al sfârșitului care marchează un nou început, al progresului și al oportunităților care apar la un capăt de drum marcând un nou început.

Numărul din sufletul meu este numărul **19**; este ziua lunii Ianuarie în care m-am născut, zi în care mi-am început drumul pe axa mea, trecând prin diverse etape ale vieții mele.

Astăzi, la început de clasa a V-a, mă aflu din nou la început de drum, de unde înarmată cu ambiție, voință și optimism pornesc încrezătoare spre punctul nouă pe care-l zăresc la capăt de drum.

EXPERIENȚE LITERARE ȘI ARTISTICE

TRADUCERI

DAN DĂNILĂ

Poet, traducător și artist plastic născut la Sibiu în 1954, debutează în 1973 în revista „Transilvania”. Din 1990 trăiește în Germania. Este autorul a numeroase volume publicate, printre care: *Dintr-un sertar* (1993), *Parcul salvat* (1994), *Fals tratat despre seară* (1998), *Neliniștea din cuvinte* (2004), *Calendar poetic* (2006).

POEZII

traduse în limba italiană de
FRANCESCA PAȘCALĂU, clasa a XII-a C
e **LASZLO ALEXANDRU**
(din volumul *Atlantide esiste*, în curs de apariție)

Marginale

*Arrivato di nuovo al margine dell'anno
mi sporgo oltre l'orlo del mondo,
guardo verso l'ignoto, poi
rinuncio e dilato i miei pori, aspettando
un suono più grave che viene dalla dogana.
Adesso devi sapere esattamente cosa vuoi,
il futuro è aperto per i lucidi,
per i sognatori che non hanno niente
solo forse la sensazione di un ricordo,
per coloro non ancora nati, nuotando
nel loro mare amniotico. Per tutti?
Niente più strano del margine,
la cima: puoi cadere o puoi alzarti.
Vedo un libro ma le parole scorrono via.
Dacci un segno, una chiamata sonora
o una stella rovesciata al mezzogiorno.*

Piove

*Di soppiatto o con acidi e con accise
per il tetto, tra uragani o brezze,
tutti i registri della pioggia. Prima tuona, poi
mansueti come buoi appaiono le nuvole di bel tempo.
Forse si farà il grano, o forse no.
Forse domani sarà una fetta imburrata,
moglie e buoi dei paesi tuoi. Chi di spada ferisce
di spada perisce. Senza il muro, la libertà*

*odora di banda, di gleba. La memoria ci cade
in testa come un frutto acerbo. Per oggi
basta, per ieri nessun sussurro, ma
i silenzi si registrano per il futuro
afono. Ti è spuntato dal muro un microfono,
hai un segno segreto alla porta. La legge è legge,
essa ti frange, essa ti protegge. Muoversi va bene
ma stare fermi è meglio. E la contemplazione, vedi
come passano le stagioni, come respira il mare.
Come cresce. Cos'è il tempo? Secondo un poeta:
il pane che lentamente lievita. Un pane. Che tu lo voglia
o meno, dalla sua crosta si farà il domani.*

Quadro

*Io ho scelto solo la tela e i colori,
il solvente. La cornice l'ha fatta un altro.
Mi sembra un po' stretta, un po' storta,
di un legno troppo nodoso. Qualsiasi cornice
ti costringe, ti fa vedere i limiti, se non li sapevi.
Dipingerei l'oriente, perché da lì viene
la luce, il dattero, il nodo gordiano, la peste,
il cammello, la cavalletta, il pistacchio, i lucumi, la lebbra, il bagno,
l'incenso, la chiarina, il mirto, la porpora, la seta...
Sono venuti uno dopo l'altro, non tutti insieme, con gli anni,
a volte all'insaputa, in silenzio. In vetrina,
di meriggio, sulle navi, in segreto, portati
dal vento, nelle leggende, per fortuna o per sfortuna.
Nei sacchi, di notte, nelle balle e nei bastoni di bambù.
È difficile mettere tutti quanti insieme nel quadro, è come se
scrivessi di nuovo tutta la storia su un chicco di riso.
Però vale la pena di provarci, adesso che la prospettiva
si incurva sempre come le luci del nord
e ci cresce una palpebra protettiva sugli occhi.
Quando ogni giorno esplode un museo
in cui passeggiavamo una volta senza timore.*

Luce

*All'improvviso un senso non ti obbedisce più,
il movimento conosciuto non muove più
un'altra cosa, la causa sembra divorziare dall'effetto
come un fiammifero con il fosforo bagnato -
cosa succede, forse sogni con gli occhi aperti,
come è capitato già. Stringi le palpebre
quando ti esponi impudico al sole, stupendo,
una radiazione che non costa niente, un calore
rivelatore per la pelle. Sei molto esposto,*

questo fluido ti collega agli altri esseri,
come l'aria, la fame di spazio. La luce fisica,
o il tuo diritto fondamentale alla pigmentazione,
alla dissoluzione lenta e colorita che rappresenta la vita.
Quella spirituale, che non brucia ma raffresca
e si vede nella testa, libera da quel
gusto di sangue e di mandorle amare,
dal freddo artiglio della paura. Ecco, all'improvviso
un senso è preso dagli altri, tocchi con gli occhi,
senti con la lingua, annusi con non so cosa. Il silenzio
ti ammortisce la lingua. Ti vesti di luce
e ti meravigli quanto sia leggera.

CHEMARE...

Eleva **CORCHIȘ MIHAELA ANCUȚA**, clasa a XI-a B

*Sub arborele îmbibat în straiete purtate de zbuciumul serii,
Te aștept să-ți văd ochii conturați de nuferii mării.
Tu, femeie îmbrăcată cu atâtea anotimpuri
Îți sărbătoresc chemarea ce-o râvnesc de-atâtea timpuri!
Mă-nfășori în lacrimi reci ce îmi cad pe fruntea goală,
Sufletul mi-e învăluit într-o dâră de răscoală.
Pe o mantie subțire sta-vom acum amândoi,
Pe sub cearcăne de lună să-ți privesc în ochii goi.
Și din ceruri de lumină să-ți răsrâng pe fruntea goală
Rânduri, rânduri de luceferi ce-or să-ți cadă lin în poală.*

CALLING...

Traducere în limba engleză de
TOADER IOANA, clasa a XI-a B

*Under the tree soaked in the evening turmoil,
I am longing to see you watery eyes, mirrored by the sea lilies.
You, woman, dressed up in so many seasons
I am celebrating the calling I have waited for so many times!
You shroud me in cold tears falling on my bald forehead,
My soul is immersed in a streak of revolt.
On a thin mantle we'll sit both,
Under the Moon's circles I will look into your cold eyes.
And from gleams of light, clusters of stars
Will be reflected on your smooth forehead
Later falling down your lap.*

EU – AUTOR CONCRET

CRISTINA MOTOCU

Profesor de limba și literatura română

Suntem în clasa a X-a și una din speciile literare preferate este **povestirea**. Ca specie literară, povestirea se definește drept narațiune subiectivizată, limitată la nararea unui singur fapt epic. Caracteristicile ei sunt foarte bine cunoscute: dimensiuni mai reduse ca ale nuvelei și mai mari decât ale schiței; o mai mare implicare personală a autorului în faptele relatate; interesul se manifestă nu atât față de personaj, cât mai ales față de situația creată; construcția subiectului mai puțin riguroasă, iar desfășurarea acțiunii este mai puțin tensionată.

Comparativ cu nuvela, povestirea are anumite particularități: *oralitatea* - dialogul subînțeles dintre povestitor și ascultător; *ceremonialul* - dialogul este întreținut de un sistem de convenții, modul de încadrare a apariției povestitorului, motivarea întâmplărilor care declanșează povestirea, formulele de adresare care au rolul de a potența efectele și de a crea suspansul; *atmosfera* – întâmplărilor au caracter mai mult sau mai puțin spectaculos; naratorul își organizează discursul „regizând” tensiunea, suspansul, urmărind permanent stimularea interesului ascultătorilor.

Reprezentanții incontestabili ai genului sunt: în literatura universală: N.Gogol –*Serile în cătunul de lângă Dikanka*, A. Daudet – *Povestiri din moara mea*; G. Boccaccio – *Decameronul*, *O mie și una de nopți*; iar în literatura română: I. Creangă – *Moș Ion Roată*, M. Sadoveanu –*Hanul Ancuței*, V.Voiculescu –*Pescarul Amin*.

În luna noiembrie a fiecărui an, la finalul unității *Genul epic. Povestirea* elevii clasei a X-a A și B, care au devenit, astăzi, elevii clasei a XII-a A și B, se pregătesc de un proiect interesant. În cadrul acestuia, elevii au ocazia să își exprime originalitatea creatoare și experiența de lectură. Sarcina este să scrie o **povestire** după modelul sadovenian ***Hanu Ancuței***, creațiile elevilor urmând să fie adunate într-un volum.

Timp de o săptămână elevii claselor a X-a au lucrat la realizarea povestirii, și-au fixat punctele forte ale textului epic, și-au aprofundat particularitățile textului narativ, au avut spre lectură alte 5 texte narative, încadrate în specia literară propusă și apoi au scris...

Volumul rezultat are o structură aparte, de tip mozaicat, ansamblul narativ fiind alcătuit din 33, respectiv 36, de povestiri independente. Sunt exploatate toate cele trei tehnici narative: inserția (povestirea în ramă); înlănțuirea episoadelor narative și alternanța. Povestirile relatate sunt de o mare diversitate, având un caracter umoristic, istoric, justițiar, erotic, polițist, forror.

Pentru cei care au lucrat la realizarea proiectului câștigul vine din dezvoltarea abilităților de comunicare, de cooperare prin munca în echipă, de valorificarea diferitelor tipuri de inteligență, iar creșterea stimei de sine vine inevitabil atunci când volumul este publicat.

Împărtășim câteva expemple, într-un maraton de texte, *din fragment în fragment*:

Prizonierul

de AVRAM CĂTĂLIN

- *Frumoasă poveste Tavi! chiar că mi-a plăcut!*
- *No, acum e rândul tău să ne spui o poveste!*
- *Bine atunci, am să vă povestesc...despre străbunicul meu, care era polițist.*

Ridic încet capul deasupra focului și văd cum toți mă privesc cu ochi mari. Includ un moment ochii și mă las ghidat de sunetele valurilor care se izbesc de tărâm, sunetul mării mă ajută să îmi adun gândurile.

Străbunicul meu, Cornel a fost polițist, dar nu orice fel de polițist, el a fost un polițist călare, era un fel de rang. Pe vremea aceea nu erau mașini așa că, ofițerii cei mai buni, care urmăreau criminalii foloseau cai.

Povești în jurul focului

de **BĂIEȘ ALEX**

Stiksvill sau tărâmul coșmarurilor, se găsește pe o insulă din Oceanul Pacific. Aici se spune că locuiesc multe creaturi fantomatice și rele. Aici a călătorit odată un explorator finlandez care nu s-a mai întors. După acest fenomen ciudat o echipă de exploratori formată din cinci membri, a pornit pe urmele lui. Urmărind semnalul dat de GPS au ajuns la o cabană unde nu au găsit decât capul finlandezului...

Ursul din pădure

de **BOCA BIANCA**

- Ce-ar fi să vă povestesc și eu o întâmplare de-a mea din care cred că toți ați putea învăța câte ceva? Eram acum vreo 7 ani la bunici, iar eu împreună cu verișoarele mele Denisa și Larisa ne-am pornit singure în pădure.

Bunica ne-a zis :

-Nu vă porniți singure în pădure.

Dar noi:

-Ce ar putea să ni se întâmple?

Și am pornit la drum ...

89' Vremea schimbării

de **BOCA MĂDĂLINA**

Vântul bătea din ce în ce mai tare, însă căldura focului nu lăsa să se observe acest mic detaliu. Acea adiere de vânt mă duce cu gândul la apartamentul mătușii mele. Un apartament modest dintr-un cartier din Cluj. Vântul.. vântul...

- Îmi amintesc acea zi de parcă a fost ieri, spuse mama mea. 25 decembrie 1989. Eram împreună cu tatăl tău, sora mea și soțul ei și priveam cum soldații cu muniție împânzeau zona în TAB-uri...

Povestirea

de **BODEA ANDREEA**

A fost o dată un om foarte sărac care avea în schimb un cal foarte frumos, pe care dorea să-l cumpere stăpânul castelului. Dar de fiecare dată, bătrânul îl refuza. „Pentru mine acest cal nu este doar un animal. Este un prieten. Cum pot să-mi vând prietenul?"

O poveste care merită ascultată

de **BORȘA VLAD**

Unchiul meu, pe nume Danciu Ioan, este născut pe plaiuri sălăjene în locuri încărcate de istorie, în localitatea Miluani, loc de unde se vede izvorul pârâului Borșa. Aici, pe la 1282, își avea cetatea primul voievod al românilor din Transilvania. Apoi râul Almaș, pe malul căruia, Gelu voievodul din centrul Transilvaniei, a purtat cea din urmă bătălie cu hunii, care încercau să cucerească Transilvania cam pe la 904. Acest loc e însemnat printr-

o piatră în formă tare ciudată, de dimensiunea unei case, căreia i se spune „Piatra Dracului”.

Misterul din bloc

de **CHIFOR LAURENȚIU**

... procurorul nu are încredere în declarația primită, dar la insistența bărbatului, acesta cere deschiderea ușii. Fără să stea pe gânduri, bărbatul îl urmează, mergând direct spre bucătărie. Privind în jur, zărește ceasul, care îi lipsea de mai bine de 10 ani, po o măsută lipită de perete printre multe alte obiecte risipite și hârtii mototolite.

Șocat, procurorul îi cere bărbatului să facă portretul celor două fete....

Lupii

de **FRĂȚEAN ANDREEA**

Privind focul care ne ascultă povestirile minunate mi-am amintit o întâmplare, spusă de bunicul meu tot într-o seară de vară ca aceasta, care a avut loc în urmă cu șaiszeci și patru de ani, când el locuia cu părinții și frații săi. Într-o zi rece de decembrie bunicul a fost trimis de tatăl său să ducă un pachet unei mătuși care locuia lângă o pădure.

Nori negrii se abăteau asupra satului și un vânt rece de iarnă a început să bată.

Întâmplare

de **GOCAN SERGIU**

... dar din radiou nu am auzit deloc muzică, ci mai degrabă, o voce groasă înfiorătoare, atunci cu toții ne-am speriat, și cu cât încercai să muți stația cu atât acea voce se auzea mai tare. Dintr-o dată vocea sinistră a tăcut, în următoarele cinci secunde a fost „liniștea dinaintea furtunii”...

Caut un titlu

de **HODA GABRIEL**

Și după ce mai luă fiecare câte o gură de ceai, Avram începu o nouă poveste și mai interesantă.

Era o dimineață răcoroasă de toamnă când doi prieteni s-au pornit într-o excursie cu bicicleta. Aveau tot ce le trebuia, unelte, mâncare, apă și de ce mai era nevoie pentru a ajunge la cabana unuia dintre ei situată treizeci de kilometri mai încolo.

Și au pornit ei plini de energie, știind că vor ajunge înainte să apună soarele...

Furtuna

de **MERA RAREȘ**

Odata ajunși pe drumul pietruit priveam în urmă la primejdia, pe care cu mult efort am depășit-o și eram uimiți ce putere poate avea natura și cum se poate schimba brusc starea vremii. În jurul nostru apa curgea de pe fiecare deal cu o viteză și intensitate nemaivăzută

pană atunci, era ceva ce nu-mi puteam imagina. Ajunși acasă ne-am bucurat ca am scăpat cu bine din această împrejurare.

Momente de neuitat

de MESAROȘ SEBASTIAN

Partea mea preferată e când stau sub nuc cu bunicul meu, ferindu-ne de razele puternice ale soarelui. El îmi povestește mereu întâmplări din tinerețea lui, și astfel simt că mă înconjoară o melancolie și un dor de copilărie.

Mereu îmi voi aminti cu drag de îmbrățișările bunicilor mei când mă vedeau la începutul vacanței intrând cu zâmbetul larg pe poartă și de lacrimile amare când trebuia să mă întorc la viața de școlar.

Vacanța perfectă

de MIHĂILĂ CĂTĂLIN

Eram pe plajă, la Constanța, strânși toți în jurul unui foc de tabără, având ca sunet de fundal cantece de chitară, povestind fiecare câte o amintire plăcută.

Si iata că a sosit rândul meu...

Nu putem sări gardul

de NAGY ANITA

... nu pot sări gardul. Elevii erau furioși și nerăbdători să plece, au așteptat un timp și l-au trimis din nou pe acelaș coleg să verifice dacă pot sări gardul.

Se întoarce din nou supărat și le spune că, nu pot sări gardul.

Tata, unul dintre elevii chiulangii, se duce la poartă, să verifice informația și... Ghiciți de ce nu puteau sări gardul?

Gardul era demolat

Așadar trebuie să ai grijă cum te exprimi, deoarece se poate înțelege greșit ceea ce vrei să spui.

O întâmplare neobișnuită

de PAVEL SILVIU

Când am ajuns acolo am văzut că era o domnișoară care s-a aventurat prea mult în larg, neștiind să înoate prea bine, era pe punctu de a se îneca.

Am prins-o și am adus-o la mal, în zece minute ea și-a revenit. ... Au urmat zile de neuitat... Am decis să rămânem prieteni.

Barza

de PĂCURAR SERGIU

- Cătălin, ai spus o poveste pe cinste!

- Și acum, Sergiu spune-ne și tu o poveste.

- Da, stai să mă gândesc la ceva..

Îmi povestea mătușa mea despre o barză...

Bunicul a luat barza și a adus-o înapoi la cuib, lăsându-i pe țigani fără barză, care mai mult ca sigur au vrut să o halească.

Așa fetița a avut grijă de barză până s-a vindecat și apoi o duceau, împreună cu bunicul, la lac.

La finalul experienței creative s-au aplicat următoarele chestionare și criterii de evaluare.

Chestionar la sfârșitul sarcinii de lucru

Numele și prenumele.....

Clasa.....

Data.....

1. Prin rezolvarea acestei sarcini am învățat:
2. Pe parcursul rezolvării sarcinii am avut dificultăți la:
3. Cred că mi-aș putea îmbunătăți performanța dacă:
4. Am fost impresionat pozitiv de:
5. Cred că activitatea mea poate fi apreciată cu: Nota:

Criterii de evaluare a activității elevului

Numele și prenumele.....

Clasa.....

Data.....

Criterii de evaluare	Slab	Mediu	Bine	Foarte bine	Excelent
Raportarea elevului la tema proiectului (înțelegerea sarcinii de lucru, atitudinea față de transpunerea ei în practică)					
Nivelul de performanță pe care îl are în realizare diferitelor etape ale activității					
Gradul de implicare în documentare (total independent sau doar sub îndrumarea profesorului)					
Nivelul de elaborare și comunicare (analiză, sinteză, judecăți de valoare)					
Tipologia greșelilor (concepție, interpretare a datelor, de redactare, de exprimare)					
Creativitatea (personalizarea viziunii, gradul de noutate al interpretării, susținerea argumentată a unor puncte de vedere)					
Gradul de experiență în realizarea unor referate/proiecte					
Capacitate de autoevaluare și de autodepășire, dorința de succes					

Criterii de evaluare a proiectului

Numele și prenumele.....

Clasa.....

Data.....

Criterii de evaluare	Procente	Punaj acordat
Validitatea		

Adecvarea la tema propusă Structură, mod de concepție și de argumentare, în concordanță cu tema propusă	10%	5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p
Completitudinea Aplicarea noțiunilor de teorie literară în susținerea ideilor Conexiuni interdisciplinare	10%	5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p
Elaborarea și structurarea Acuratețea și rigoarea demersului științific Logica și argumentarea ideilor Coerența și unitatea întregului Corectitudinea ipotezelor și a concluziilor	20%	5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p
Calitatea materialului utilizat Calitatea surselor utilizate Calitatea datelor selectate din aceste surse Calitatea prelucrării și integrării datelor în contexte potrivite	15%	5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p
Creativitatea Gradul de noutate a structurii conținutului Gradul de noutate a interpretării ideilor și al argumentelor Gradul de noutate a concluziilor Gradul de noutate a strategiei de lucru	20%	5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p
Redactarea Respectarea convențiilor de redactare a unei lucrări în stil științific Capacitatea de sinteză	10%	5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p
Corectitudinea limbii utilizate Corectitudinea exprimării, a ortografiei, a punctuației	15%	5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p 5/4/3/2/1/0 p

Total 100 de puncte

INSPIRAȚII CROMATICE

Elevii clasei a IX-a B
Coordonator, **RUS ADRIAN**,
Profesor de desen

LIRICA INOCENȚEI

Poezii scrise în anii de liceu de **VALENTINA DODEA**, elevă în clasa a XII-a B

Răsărit

*Un înger dalb mâhnit privește,
Raza lunii-n lac lucește;
Privesc o floare cu dezmaț,
Iubesc iubirea ce-o învăț.*

*Umbră-nvăluie mister,
Ceața trece prin tunel,
Picăturile suspină,
E iar lună plină.*

*Cerul însuși luminat
O stea frumoasă a picat;
Fum și praf se-nvăluiesc,
Făpturi mistice vorbesc.*

*E noapte și e senin,
Cerul de stele e plin,
Lacul murmură prea tare,
Deja iese soarele-n zare.*

Pe aripile nopții

*Gânduri dulci ascunse-n vorbe,
Vorbe amare ascunse-n umbre,
Umbre care vin și tac,
Șuieră vântul în flori de mac.*

*Zbor prin vise și culeg flori,
Tot ce văd e în culori.
Alb și negru peste gri,
E plin de flori, sute de mii.*

*Alb e totul acolo sus,
Pene sângerii plutesc prin vise,
Pe tăblițe argintii suspine sunt scrise.
Rânduri de îngerași în cer sunt puse.*

Noaptea

*Pârâuri ce-nalta fum,
Șiruri întinse pe drum,
Vântul că o adiere lina
Mai aproape pare să vină.*

*Limpede cerul s-a arătat,
Petalele florile și-au aplecat,
Greierii concerte au dat,
Soarele e la scăpătat.*

*Codrul creanga și-a lăsat,
Întunericul s-a așezat,
Luminițe multe s-au aprins,
Porțile nopții s-au deschis.*

*Zâna nopții iar apare,
Coroana de stele are,
Pe ale frunzelor cărare
Luna lucește ca un soare.*

Copilăria

Poezii scrise **DAVIAN MARTINOVICI**, clasa a VIII-a

*Frumosule fluturaș,
De ce ai decis să părăsești
Micul meu colț de rai?
Am auzit că ai zburat
spre alte meleaguri de vis...
Am crescut, dar visez
să te întorci la mine,
la clipele minunate ale copilăriei.*

Vacanțele mele

*Mi-e dor de vacanțele de vară...
Atunci când mânuțele mele abia ajungeau
la mâinile voastre
în lungile plimbări pe alei.*

*Mi-e dor de vacanțele de vară...
Când mama mă săruta cu infinita dragoste
și tata alunga norii de pe cer,
iar eu cântam fericit.*

*Mi-este dor de toate acele clipe senine,
De soare, de mare, de trilul păsărilor,
de vântul care îmi flutura jucăuș prin păr.*

Mi-e dor de noi!

TAUTOGRAME

*Malul mării
M-a mirat
Mergând
Mai mult
M-am minunat
Mirosul mării
Mai minunat
M-a marcat.*

Eleva **MESAROȘ VIVIANA**, clasa a X-a A

*Matematica migăloasă
Măreția magicului.
Milostenia mamei
Mitocănia mediocrului.
Minuscula margaretă
Mult mister mimează*

Eleva **Lazăr Ioana**, clasa a X-a A

SUPUNE-TE RAȚIUNII!

Eleva **GHEORGHIȘ IOANA**, clasa a XII-a B
Profesor coordonator **ELENA COȚA**

*Lucrare apreciată cu **Premiul I** la concursul **Creativitatea o șansă pentru evoluție**,
Ediția 2016*

„*Supune-te rațiunii*”, astfel sunau cuvintele filosofului stoic roman Lucius Annaeus Seneca care spune că *“Dacă vrei să-ți supui totul, supune-te rațiunii, dacă te va stăpâni rațiunea, vei stăpâni pe mulți.”*

Plecând de la acest deziderat, cognisul, stăpânul individual universal al tuturor întreprinderilor de care ființa umană dă seamă de-a lungul fiecărui pas vital, certificăm cu ușurință valoarea sa de guvernant al tuturor faptelor sferei umane, rezultatul principal al acestuia fiind rațiunea. Punem astfel problema disciplinelor științifico-empirice ce derivă din rațiune precum sunt logica și matematica, respectiv științe exclusiv și echivalent nominalizate ca fiind agenți activi ai rațiunii cu care omul este înzestrat din momentul ființării sale.

Ce altfel de exemple mai relevante decât însuși părinții acestor subiecte pot exista? Avem așadar forma vie a moralității filosofico-matematice, respectiv Pitagora, filosof și matematician grec care afirma că *„Mintea celui înțelept (este pentru el) putere, zid și armă.”*

Lansând acest imperativ care implică și plasează înțelepciunea în circuitul de modelare a subiectului uman în conformitate cu codul moral adecvat atributelor normalității, observăm că prin intermediul ultimelor elemente de o mare reprezentativitate în ceea ce privește asigurarea defensivei și izolării de la factori mențiți să amenințe și să sfideze siguranța umană (puterea, zidul, arma), se pune în valoare calitatea componentei cognitiv-umane, respectiv a minții de guvernant al tuturor faptelor ce urmează să fie elaborate de subiect.

Oprindu-ne asupra matematicii și esenței sale care formează competențe empirico-deductive, profesorul Stan Gudder susține că *„Esența matematicii nu este aceea de a face lucrurile mai complicate, dar de a face lucrurile complicate mai simple.”* Rezultă astfel că sfidarea normelor comportamentale adecvate codului moral realizat prin fapte care să includă agenți degradanți ai codului precum violența, nu ar duce la nimic altceva decât la o complicare a realității pe care indivizii în fapt refuză să o raționeze adecvat la fel cum și marele matematician român Grigore Moisil, considerat părintele informaticii românești, deopotrivă spune că *„Tot ce e gândire corectă este sau matematică sau susceptibilă de matematizare.”*

Să nu lăsăm astfel violența să dicteze în numele nostru o expresie a unei rațiuni neformate adecvat la timpul potrivit, să dea o replică lipsită de cultură care să înglobeze și să eticheteze creația umană capabilă de acte raționale splendide într-o claustrare incultă și demnă de regret. Să lăsăm matematica să vorbească pentru noi, să elaboreze un întreg rațional adept al solidarității afective pe care umanitatea aflată în impas să îl ia drept referință, drept etalon în felul în care aceștia vor să își formeze în mod unic facultățile mintale deoarece *„Matematica, în sensul cel mai larg, este dezvoltarea tuturor tipurilor de raționament formal, necesar și deductiv.”*, precum spunea matematicianul și filosoful britanic Alfred North Whitehead.

Segregându-ne astfel de orice impuls conflictual generat de posibile devieri comportamentale de la normele morale, ne rămâne alternativa derivată din rațiune precum spune și Hermann Joseph Muller *„Pacea e capodopera rațiunii.”* Antrenându-ne rațiunea nu vom cădea pradă impulsurilor primare de auto-apărare, deoarece alegând pacea și posibilitatea de a gândi rațional așa cum matematica vrea să ne învețe (învățând matematică, vom învăța să gândim spunea Grigore Moisil) vom putea fi proprii noștri manageri ai liberului arbitru

moral. Echilibrul temperamentului va fi protejat de către cei doi produși ai rațiunii și anume gândirea și judecata. “Matematica este” deci “judecătorul suprem; nu există recurs față de deciziile sale.” (Tobias Dantzig).

O altfel de ilustrare potrivit căreia violența este un agent coroziv al subiectului uman, o putem deduce analizând ipoteza potrivit căreia violența are origini morale. Despre violența, degradantul conduitei morale, se poate însă afirma că posedă origini în moralitate? Esența umană este alterată de violență, stagnând și mărginind rațiunea la instinctele primare de auto-aparare astfel întărindu-le, catalizând furtuna verbală, potopul agresivității, uraganul conflictelor precum o personalitate contemporană ca Mariana Fulger spune că atunci “Când rațiunea tace, vorbesc instinctele.”

Înglobând în consecință toate aceste aspecte privitoare la mărcile distinctive pe care rațiunea dezvoltată în parametri optimi le naște, putem reglementa subiectului uman atribute de îndemn spre a alege să fie inteligent, nu violent, promovând conviețuitorilor solidaritatea afectivă în toate formele ei și încrederea în capacitățile individuale specific umane de a susține această calitate superioară pe care omul o posedă, adică rațiunea.

„Pacea nu este absența conflictului, ci prezența alternativelor creative pentru a răspunde la conflict.” – Dorothy Thompson

SOLIDARI CU CEI DE LÂNGĂ NOI

Eleva **DIANA MELINDA SZUCS**, clasa a X-a A
Profesor coordonator **VIORICA MÂNDRUȚ**

*Lucrare apreciată cu **Premiul Special** la concursul **Creativitatea o șansă pentru evoluție**,
Ediția 2016*

Nonviolența înseamnă nu numai evitarea violenței fizice externe, ci și a violenței interne asupra spiritului. Nu doar refuzi să împuști un om, ci refuzi și să-l urăști.

Martin Luther King

Violența domestică, care ia proporții din ce în ce mai mari peste tot în jurul nostru, se poate combate prin multe metode, una fiind comunicarea nonviolentă. Abordând această metodă devenim solidari cu aproapele nostru și viața nu mai pare așa de complicată.

Violența nu ține cont de vârstă, de om, de suflet. Din păcate, am ajuns să fim înconjurați pretutindeni de violență ...pe stradă, la televizor, în ziare, la școală, în magazine, de multe ori acasă și începem să credem că face parte din existența noastră, deci trebuie să o tolerăm. FALS!

Întâlnim rar oameni pașnici, cu demnitate, a căror iubire să se citească încă de la prima privire. Oameni care să emane pozitivism, fericire, oameni pe a căror chipuri să stea inscripționat zâmbetul și care să nu se lase purtați de eșecul unei zile, oameni care raționează și care rezolvă impedimentele în mod pașnic.

Viața e privită precum un drum anevoios, în care fiecare obstacol se îndepărtează doar prin violență, distribuită sub diverse forme: verbală, fizică, emoțională. Dar nu! Suntem ființe umane și am fost înzestrați cu puterea de a raționa, de aceea trebuie să fim echilibrați în gândire să înfruntăm obstacolele în mod pașnic, cu demnitate prin înțelegerea celorlalți, folosindu-ne bunul-simț și calmul.

Tinerețea ar trebui să se manifeste prin încredere reciprocă folosind jocuri de cuvinte cu mesaj pozitiv. Nonviolența reprezintă ținta comportamentului uman, care duce la moralitate și care poate influența relațiile inter-umane, care trebuie să aibă la bază tolerantă și armonie.

Prin folosirea comunicării nonviolente, oamenii pot înțelege că orice acțiune umană este o încercare de împlinire și de atingere a unor țeluri și că astfel pot obține ceea ce vor într-un mod care respectă atât valorile personale, cât și pe cele ale oamenilor din jurul lor, îi pot ajuta să transforme furia în dorința de cooperare, găsind soluții bazate pe siguranță, respect reciproc și consens.

După cum spunea și Lev Tolstoi, „Orice reformă impusă prin violență nu va îndrepta răul: înțelepciunea nu are nevoie de violență”.

Dr. Marshall B. Rosenberg este fondatorul și directorul educațional al organizației internaționale non-profit Center For Nonviolent Communication și creatorul Comunicării Nonviolente. În 1961 a susținut doctoratul în psihologie clinică la Universitatea din Wisconsin, iar în 1966 Comisia Americană de Examinare în Psihologie i-a acordat statut diplomatic în psihologie clinică.

Metoda Comunicării Nonviolente a luat naștere din dorința sa de a oferi oamenilor o alternativă la violență pe care el însuși a experimentat-o în tinerețe. Pe parcursul anilor '60 cea mai mare parte a activității sale s-a concentrat asupra medierii de conflicte în școli și instituții publice.

Dr. Rosenberg susține conferințe și seminarii de Comunicare Nonviolentă peste tot în lume. Lucrează deopotrivă cu profesori, directori de companii, ofițeri de armată și poliție, pușcăriași, funcționari publici și familii individuale. Se implică activ în zone măcinate de război, unde mediază reconcilierea și rezolvarea pașnică a diferendelor.

Israel, Palestina, Irlanda, Rusia, Rwanda, Burundi, Nigeria, Serbia, Croația sunt doar câteva exemple de țări în care metoda Comunicării Nonviolente este utilizată de echipele de activiști ai păcii. În martie 2006 i s-a decernat premiul Bridge of Peace.

Comunicarea Nonviolentă este o modalitate de utilizare a limbajului care facilitează schimbul de informații și rezolvarea pașnică a neînțelegerilor. Pune accentul pe asumarea responsabilității alegerilor și îmbunătățirea calității relațiilor.

Urmând pașii trasați de Marshall B. Rosenberg, toți vom înțelege că: orice acțiune umană este o încercare de împlinire a anumitor nevoi; împlinirea nevoilor umane prin cooperare, și nu concurență, este mai sănătoasă pentru toată lumea; oamenilor le face plăcere să contribuie la bunăstarea celorlalți dacă o pot face de bunăvoie; realizezi legături personale mai puternice; obții ceea ce vrei într-un mod care respectă atât valorile personale, cât și pe cele ale oamenilor din jurul tău; te vindeci în urma unor experiențe și relații dureroase sau nereușite; rezolvi conflictele pașnic și eficient; transformi furia sau frustrarea în dorința de cooperare; găsești soluții bazate pe siguranță, respect reciproc și consens.

Comunicarea Nonviolentă în educație

Vechea formulă a învățământului a fost creată pentru a da societății muncitori care să nu se gândească prea mult la propriile lor vieți. Dar la ora actuală ea face ca multe școli să se lupte cu rezultate proaste, cu lipsa de respect în rândul elevilor, profesorilor, și cu probleme legate de siguranță individuală. Elevii sunt nemulțumiți, la fel și familiile lor. Profesorii și directorii de școli sunt frustrați și toată lumea abia așteaptă weekendul.

Este nevoie de o nouă abordare a educației, care să fie în interesul tuturor celor implicați. Dr. Marshall Rosenberg materializează aceasta viziune în ideea de "educație în slujba vieții".

Asimilând principiile comunicării nonviolente, profesorii vor reuși să: mărească interesul, realizările și cantitatea de informație acumulată de elevi; creeze o atmosferă de studiu sigură și plăcută; cultive inteligența emoțională, respectul și compasiunea; rezolve conflictele și să dezamorseze situațiile potențial violente; redescopere bucuria de a educa elevi cu adevărat motivați.

Comunicarea Nonviolentă ne va ajuta să descoperim o perspectivă bazată pe respect reciproc în relațiile dintre elevi și profesori, directori și părinți.

Punerea în practică a principiilor comunicării nonviolente îi ajută pe profesori, administratori, elevi și părinți să facă din școală un loc în care elevilor să le placă să învețe, profesorilor să le placă să predea, iar părinții să aibă încredere că nevoile copiilor lor - de siguranță, respect și îmbogățire a cunoștințelor - sunt împlinite.

Comunicarea nonviolentă a fost introdusă până în momentul de față în școli din SUA, Serbia, Danemarca, Italia, Israel, cu rezultate îmbucurătoare pentru toți cei implicați.

Bibliografie:

<http://autori.citatepedia.ro/Martin+Luther+King>

Marshall B. Rosenberg, "Comunicarea Nonviolentă, un limbaj al vieții", [Casa Editorială Ponte](#), Decembrie 2014;

Marshall B. Rosenberg "Adevărata educație pentru o viață împlinită", [Elena Francisc Publishing](#), Septembrie 2005.

NOUĂ NE PASĂ, NOI ACȚIONĂM

Elevul **ANDREI MIHUȚOIU**, clasa a X-a A

Profesor coordonator **VIORICA MÂNDRUȚ**

*Lucrare apreciată cu **Mențiune** la concursul **Creativitatea o șansă pentru evoluție**,
Ediția 2016*

„Nonviolența, în forma ei dinamică, înseamnă suferință conștientă. Ea nu presupune să plecăm capul în fața voinței celor ce ne asupresc, ci să ne apărăm, cu toată ființa noastră, cu voința tiranului. Non-violenta este arma celor puternici.” Acestea sunt cuvintele lui Mahatma Gandhi, cel care pentru mulți se identifică cu ideea de non-volență.

Ziua internațională a non-volenței este 2 Octombrie. Ziua a fost aleasă în memoria lui Gandhi, fiind ziua în care s-a născut acesta pe 2 Octombrie 1869 în localitatea Porbandar din India. Ideile care trebuie să ne ghideze pe toți în acțiunile zilnice se regăsesc în următoarele afirmații:

Eu îi voi trata cu respect pe cei din jurul meu.

Voi răspunde pentru faptele mele.

Nu voi tolera amenințările/intimidările.

Voi anunța părinții/profesorii atunci când am o problemă.

Știu cum să reacționez atunci când mă confrunt cu un coleg ostil/agresiv.

Știu că orice lovitură poate avea urmări nebanuite.

Nu voi accepta ca un coleg să fie bătut sau umilit.

Nu voi întoarce spatele unui coleg care are nevoie de ajutorul meu.

Sunt conștient că problema nu dispare închizând ochii.

Stiu ca Nimeni nu are dreptul să lovească un elev. Există și alte măsuri disciplinare. Dacă toți am respecta principiile de mai sus, nu ar mai exista violență în școli, dar realitatea confirmă că în școlile din România există manifestări violente.

Formele pe care le capătă violența juvenilă sunt foarte variate, de la simpla violență verbală până la violența fizică gravă și tâlhării. Violența se manifestă fie ca un mecanism de apărare, fie ca o obișnuință.

Conform unei statistici la nivel național, în țara noastră violența se manifestă astfel: 47% între elevi, 31% între elevi și persoane din afara școlii, 13% între elevi și profesori, 6% între elevi și părinți, 2% între profesori și părinți, 1% între profesori. Apoi, 2,5% din numărul total al elevilor prezintă grave manifestări de violență, aproape 3% din elevi sunt victime ale violenței 27% din totalul unităților școlare sunt amplasate în zone declarate cu grad sporit de violență. 19% din totalul școlilor și liceelor sunt considerate „pepinieri ale delincvenței juvenile”.

Mulți dintre minorii care săvârșesc infracțiuni nu sunt conștienți de răspunderea pe care o au în fața legii atunci când o încălcă. Minorul între 14 și 16 ani răspunde penal dacă se dovedește că a săvârșit o faptă cu discernământ. Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal.

„Violența, scăpată de sub control?”

Publicația „The Times” de miercuri, 11 aprilie 2011, prezintă, în două pagini, o analiză a fenomenului violenței în școlile din Marea Britanie. Jurnaliștii britanici fac o trecere în revistă a celor mai grave acte de violență - atacuri și crime cu arme albe sau pistoale, petrecute în curtea liceelor sau în afara instituțiilor de învățământ din Regatul Unit.

„The Times” vorbește, de asemenea, și despre programele ample de prevenire a violenței juvenile în școli derulate la nivelul întregii țări. În Marea Britanie, cei mai mulți

elevi poartă la ei, zi de zi, un cuțit, „pentru autoapărare”, și aproape fiecare dintre adolescenții de liceu cunoaște cel puțin o persoană care posedă armă.

Potrivit „The Times”, 69 de adolescenți au murit împușcați în 2005, în comparație cu doar 35, în perioada 1997-1998. Mai mult, 29% dintre elevii din Londra declară că poartă zilnic un cuțit, iar 25% dintre băieții cu vârste între 14 și 17 ani au fost implicați în jafuri și crime. Unu din cinci elevi de 16 ani recunoaște că a atacat pe cineva cu arma albă.

Potrivit Codului Penal, minorii sub 14 ani nu pot fi pedepsiți în niciun fel pentru infracțiunile pe care le comit. Cei care au între 14 și 16 ani răspund penal doar dacă specialiștii stabilesc că au avut discernământ în momentul comiterii infracțiunii. Practic, numai adolescenții cu vârste între 16 și 18 ani ajung în centre de reeducare. Legea prevede că minorii-infractori primesc, pentru faptele lor, jumătate din pedeapsa aplicată unui adult. Pentru furt, un minor riscă să rămână într-un centru de reeducare între 6 luni și 6 ani, în timp ce pentru tâlhărie poate încasa de la 1,5 la maximum 10 ani de detenție.

Ministerul Educației din UK a înființat un organism care monitorizează constant violența în școală. Există statistici privind numărul actelor de violență din curtea școlii., trebuie o pază bună și sancțiuni mai aspre, până la exmatriculare. Profesorii trebuie să se implice mai mult. Pe lângă orele de educație civică, s-a introdus un psiholog în fiecare școală, s-au implementat cursuri de negociere a conflictelor, de educare a elevilor, părinților și profesorilor deopotrivă, s-a îmbunătățit relația școală-familie, care era plină de reproșuri reciproce.

Media promovează nonviolentă. „Nu avem atâta nevoie de filme pline de violență, din care copiii nu au nimic bun de învățat”. Pentru că ne pasă de noi și de cei din jur vom promova în rândul colegilor sloganurile non-violenței: Violenta naște violență!

La acțiuni violente nu trebuie să răspunzi cu agresivitate dacă nu vrei să continui actul de violență. Problemele se rezolvă mult mai repede și mai bine prin comunicare decât prin conflict și agresivitate. Violenta învățată în familie sau în grupul unde copilul își petrece timpul liber este sursă a violenței. Violenta verbală naște violența fizică. Ambele pot avea efecte negative iremediabile atât pentru victimă dar și pentru agresor.

Putem să ne folosim energia negativă prin activități sportive, prin participare la competiții sau prin acte creative. Un copil care are energie este un copil sănătos. Consumarea energiei prin violență poate duce la pierderea sănătății.

Violența în jurul nostru este și problema noastră. Când ieși atitudine și spui NU violenței te protejezi pe tine însuși. Pentru a rezolva orice problemă, un om inteligent își folosește mintea și nu pumnii.

Fii inteligent, NU fi violent!

Bibliografie:

http://ro.wikipedia.org/wiki/Mahatma_Gandhi - Mahatma Gandhi;

www.ponte.ro/comunicarea-nonviolenta;

[subiecte.citatepedia.ro/despre non-violență](http://subiecte.citatepedia.ro/despre-non-violenta).

RECREAȚIA VIRTUALĂ

ȘAHUL, SPORTUL MINȚII

IOANA CIALMA

Profesor educație fizică

Rolul jocului de șah în societate

Jocul de șah este unul dintre jocurile cele mai vechi și cele mai răspândite din lume. Totodată este un joc foarte modern, care a câștigat tot mai mulți adepți fiind cel mai desăvârșit joc de gândire cunoscut. Întrunind atât elemente ale științei, cât și al artei, având un caracter inepuizabil îmbinând o logică strictă cu un număr infinit de posibilități de manifestare a fanteziei, jocul de șah este un component al culturii mondiale.

Șahul „pune la încercare” inteligența, perspicacitatea și prezența de spirit.

Șahul denumit și „**Sportul minții**” reprezintă prin excelență unul dintre domeniile a căror cunoaștere totală este imposibilă. Numărul infinit de mutări posibile pe tabla de șah stârnește curiozitate celor care se aventurează în acest labirint aparent fără ieșire.

Cunoașterea perfectă a regulilor jocului de șah și a punctelor de reper din labirintul variantelor, îndrăzneala și calculul exact formează împreună acel fir miraculos conducător spre victorie. Izvorul acestora îl constituie **Învățarea și Perseverența!**

Șahul ca oricare activitate creatoare, contribuie la formarea personalității oamenilor și la integrarea lor în societate. Acest joc al înțelepților trebuie să facă parte din bagajul de cunoștințe al fiecărui om, fiind un mijloc de recreere, sau o activitate de pregătire pentru a participa la diferite competiții organizate la orice nivel. Caracterul atractiv și distractiv al jocului de șah oferă posibilitatea de a pune în valoare și a evidenția propriile capacități.

Beneficiile învățării jocului de șah

- Îmbunătățește concentrare, dezvoltă gândirea logică; jucătorul aplică principii strategice și analizează consecințele unor mutări.
- Promovează imaginația și creativitatea, încurajează inventivitatea prin crearea unor combinații frumoase.
- Dezvoltă spiritul independent obligând jucătorul să ia decizii bazate numai pe propriul raționament.
- Dezvoltă capacitatea de a prevedea consecințele propriilor acțiuni, lucru foarte important și în viață.
- Inspiră autoperfecționare, căutarea celei mai bune mutări, a celui mai bun plan.
- Dovedește faptul că munca susținută este răsplătită prin succes; devii un bun jucător după ce ai pierdut multe partide, dar ai învățat din greșeli.
- Este un test de răbdare, nervi, voință și concentrare care sporește abilitatea de a concura cu alți jucători, într-o manieră sportivă.
- Sporește încrederea în sine a copiilor, ajutându-i și pe cei mai puțin dezvoltați fizic să câștige o mentalitate de învingător.
- Dezvoltă modul de gândire științific : jucând explorezi noi idei, formulezi noi ipoteze pe care apoi le testezi când efectuezi mutarea.

- Dezvoltă aptitudinile matematice, începând cu orientarea pe o tablă cu două dimensiuni, până la calcularea unor combinații mai simple sau mai complicate și la analiză logică.
- Dezvoltă calitățile manageriale ale jucătorului ; fiecare jucător este un general al unei armate, el fiind cel care analizează situația, utilizează resursele, atacă, se apără, sacrifică, totul cu un singur scop - MATUL.
- Oferă jucătorului posibilitatea de a fi un artist, de a avea un stil și o personalitate proprie de joc.
- Deschide posibilitatea de a cunoaște oameni interesanți, de a câștiga noi prieteni pe orice meridian al globului pământesc, în cadrul unor concursuri sau chiar fără a fi jucător de performanță.
- În comparație cu alte sporturi, este un sport ieftin de practicat și se adresează tuturor vârstelor.
- Este un mod plăcut de a petrece timpul, mai presus de lupta de pe tabla de șah nu devine niciodată plictisitor, două partide nu seamănă una cu cealaltă.
- Îi învață pe jucători să aibă o atitudine sportivă, să dea mâna cu adversarul la începutul și sfârșitul unei partide, obișnuindu-i să accepte în mod demn înfrângerea.
- Te scoate din anonimat și izolare și te aduce în contact cu alți jucători de șah.

Iată, rolul benefic a jocului de șah în societate.

BIBLIOGRAFIE

Internet: site-uri dedicate jocului de șah.

NU MĂ OPRESC CÂND OBOSESC, MĂ OPRESC CÂND TERMIN!

Eleva **IOANA NESTERIUC**, clasa a XIa C
Profesor coordonator **MARTINOVICI MONA**

Ca sportiv ai multe responsabilități, drept urmare trebuie să îți organizezi foarte bine timpul. Școală, prieteni și antrenamente, toate trebuie bine dozate. Dar câți dintre cei din jurul nostru știu, de fapt, cât de greu îți este? Doar cei care practică sau au practicat un sport vor înțelege.

Am început să practic atletismul de la o vârstă fragedă, fiind influențată de părinții mei (mama fiind chiar antrenora mea). Atletismul nu este un sport foarte popular pentru că nu este unul de echipă și pentru că uneori antrenamentele sunt monotone. Este exact ceea ce m-a atras la el. Am învățat să muncesc pentru ceea ce vreau și să accept deopotrivă succesul și eșecul.

Nu ai prea multe variante, orice probă ai face. După luni de pregătire ai un singur concurs în care trebuie să arăți ce poți într-o singură încercare. Te lupți cu tine însuși, cu timpul și cu centimetri, iar la final ai învins sau ești învins.

NATURA NU FACE NIMIC ÎN ZADAR

Fotografii realizate de
Eleva **VERMEȘAN LIGIA**, clasa a XII-a B

CE ESTE CRĂCIUNUL?

ADRIANA GAVRILUTIU,

Profesoară de religie
Școala Gimnazială Iuliu Hațieganu

NOSTALGIE PENTRU TRECUT?

CURAJ PENTRU PREZENT?

SPERANTA PENTRU VIITOR?

Este Sarbatoarea Sfanta care aduce LUMINA, PACEA SUFLETEASCA si BUCURIA. Ne face sa fim mai buni cu ceilalti, mai darnici, sa oferim si celorlalti ceea ce avem noi, sa ne unim sufletele cu cei din jurul nostru si sa ne simtim mai aproape de ei acum, decat oricand altcandva,

Aceasta dorinta ne-a adunat astazi impreuna: preoti, copii, bunici, profesori, parinti si minunati invitati in Biserica lui Dumnezeu, sa-L intampinam pe fiul sau preaiubit, impreuna cu toti sfintii.

Colindele incep din pridvoarele vechilor biserici, pastrand nealterat duhul crestinesc al marii sarbatori, pe care romanii o intampina cu un repertoriu neasemuit de bogat in datini, traditii, obiceiuri, urari de belsug, cantece de stea, colinde si scenete.

Vestea Nasterii Mantuitorului este raspandita in fiecare an de colindele care ne intra in casa prin colindatori. De cinci ani, noi incepem de aici colinda noastra, de la dragul nostru preot paroh, protopop Dan Hognogi, pentru ca aici noi toti, am gasit-o pe mama lui Iisus Hristos, pe Sfanta Maria. Colindul nostru azi rasuna mai tare pentru ca:

Sufletul sa invieze

Sa se-nalte cat mai sus

Unde nori sa vanturi nu-s.

Rupti de cele pamantesti,

Sa prindeti aripi ceresti,

Sa va dea Domnul, LUMINA,

Ca s-aveti inima plina.

Noi am pregatit colinde spun elevi clasei a II-a De la Liceul Teoretic "Eugen Pora",pregatiti de prof. Iulia Chende, clasele a V-a de la Scoala Gimnaziala "L. Rebreanu", coordonatori:prof.Danut Bumb, prof.Emina Stan, prof. Alina Tomoiaga, clasele V-IX, de la Liceul Teoretic "Eugen Pora", oordonatori prof.Maria Suciu, prof. Marcela Matei, clasa a II-a de la Liceul Teoretic "Onisifor Ghibu" coordinator prof. Lenuta Todorut, grupul "Allegrria" de la Liceul Special pentru Deficienti de Vedere, coordonatori: prof. Maria Mosora, prof. Bianca Marian, grupul folkloric "Ciuleandra" de la Colegiul National " George Baritiu", coordinator prof. Maria Lese si clasa I de la Scoala Gimnaziala "Iuliu Hatieganu" coordonator prof. Adriana Gavrilutiu.

Preotul Paroh protopop Dan Hognogi a rostit cuvantul de deschidere, a primit colindatorii, alaturi de enoriasii acestei parohii si a oferit daruri tuturor participantilor.

CONVINGERI... LA SFÂRȘIT DE LICEU *GENERAȚIA 2015- 2016*

Idealurile sunt ca stelele, nu le poți atinge, în schimb, te poți orienta.

Chertes Sebastian, clasa a XII-a A

Războiul este conflictul declanșat în urma dezacordului sau incompatibilității unei părți față de cealaltă.

Chifor Laurențiu, clasa a XII-a A

Înțelepciunea e un dar divin pe care omul îl dobândește cu multă trudă, a fi deștept înseamnă a fi înțelept.

Rad Miriam, clasa a XII-a A

Războiul este o tristețe inutilă.

Bodea Andreea, clasa a XII-a A

Înțelepciunea nu este cunoștința absolută, este abilitatea de a știi să îți folosești cunoștințele.

Hoda Gabriel, clasa a XII-a A

Înțelepciunea consider că este capacitatea de a discerne, de a lua decizii în orice situație precum și de a vorbi atunci când este cazul și ce este necesar.

Mera Rareș, clasa a XII-a A

Adevăratul război al acestor timpuri este cel cu noi înșine.

Roman Oana, clasa a XII-a A

Înțelepciunea este acea însușire care atribuită unui om denotă gândire profundă, care vede dincolo de aparențe.

Vaida Tudor, clasa a XII-a A

Înțelepciunea nu este altceva decât știința fericirii.

Truță Eduard, clasa a XII-a A

Războiul este un conflict între două părți.

Coța Samuel, clasa a XII-a A

Înțelepciunea este răbdarea de a căuta și a explica adevărul.

Pavel Dragoș, clasa a XII-a A

Războiul este o dispută între două părți, având un conflict central de natură economică, religioasă sau politică.

Coraș Dan, clasa a XII-a A

Idealul este cea mai mare aspirație a unui om.

Păcurar Sergiu, clasa a XII-a A

Idealul este atunci când îți pui ceva în minte și dorești cu adevărat să obții acel lucru.

Neag Bogdan, clasa a XII-a A

Înțelepciunea vine odată cu vârsta și este totalitatea experiențelor acumulate până la momentul actual.

Ilișiu Tudor, clasa a XII-a A

Războiul este atrocitatea rezulată din zonele întunecate ale individului care nu găsește o altă cale de a obține ce dorește.

Galanton Darius, clasa a XII-a A

Înțeleptul totdeauna este bogat, dar rareori bogatul este înțelept.

Mihăilă Cătălin Marian, clasa a XII-a A

Idealul reprezintă cea mai mare aspirație a unui om.

Suciu Mihai, clasa a XII-a A

Înțelepciunea este capacitatea superioară de a înțelege și de judecare a lucrurilor.

Petrean Daniela, clasa a XII-a A,

Idealul este momentul când visele devin realitate.

Mureșan Horațiu, clasa a XII-a A

Idealul este lucrul după care toți oamenii aleargă, dar nimeni nu îl poate atinge.

Gherman Alexandru, clasa a XII-a A

Idealul este imaginarul care vrem să devină realitate.

Mesaroș Sebastian, clasa a XII-a A

Războiul este starea de spirit care exprimă un dezechilbru la nivelul rațiunii și sentimentelor.

Boca Mădălina Elena, clasa a XII-a A

Idealul este Dumnezeu.

Sâmpelean Titus-Andrei, clasa a XII-a A

Idealul este un lucru spre care tindem, un lucru care ne motivează.

Frătean Andreea, clasa a XII-a A

Idealul este un țel în viață, la care orice persoană ar dori să ajungă.

Boca Bianca, clasa a XII-a A

Înțelepciunea este o combinație dintre înțelegere și cunoaștere.

Nagy Anita, clasa a XII-a A

Dragostea cel mai angelic și profund sentiment trăit de orice muritor, ce-ți face sufletul să tresară și să zâmbască în fiecare moment.

Șomlia Alexe, clasa a XII-a B

Războiul este o experiență fundamentală în viața omului care contribuie la cunoașterea de sine și definirea totală a ființei.

Trifan Oana, clasa a XII-a B

Educația este mișcarea din întuneric către lumină.

Simoc Răzvan, clasa a XII-a B

Educația nu e ceea ce învățăm, e ceea ce ne învață viața, școala și familia.

Bordea Ioana, clasa a XII-a B

Războiul reprezintă lupta pentru granițe și frontiere, ale pământului, ale minții, ale inimii.

Bălaș Flavia, clasa a XII-a B

Dragostea înseamnă răbdare, înțelegere, supunere desăvârșită și credință oarbă.

Vaida Larisa, clasa a XII-a B

Dragostea este sentimentul de afecțiune pentru cineva.

Chiș Ileana, clasa a XII-a B

Înțelepciunea este darul cel mai prețios pe care un om îl poate deține.

Dodea Valentina, clasa a XII-a B

Înțelepciunea este capacitatea de a fi cu un pas înainte față de ceilalți.

Obadă Daiana-Cosmina, clasa a XII-a B

Educația este drumul pe care-l parcurgi ca să ajungi la înțelepciune.

Pop Adina-Roxana, clasa a XII-a B

Înțelepciunea este bogăția spirituală cea mai mare.

Baciu Ioana, clasa a XII-a B

Războiul înseamnă moarte, iar moartea înseamnă despărțire.

Bucur Bogdan, clasa a XII-a B

Educația reprezintă ansamblul acțiunilor sociale de transmitere a culturii de generare, orientare și conducere a procesului învățării individuale și colective.

Coman Alexandra, clasa a XII-a B

Dragostea este sentimentul suprem al umanității.

Perde Denisa, clasa a XII-a B

Educația este evadarea din închisoarea propriei ignoranțe.

Pop Carmen, clasa a XII-a B

Înțelepciunea este capacitatea superioară de înțelegere și de a judeca unele lucruri.

Kossoroș Andreea, clasa a XII-a B

Înțelepciunea este comoara cea mai de preț a omului, izvor nesfârșit.

Avdei Alexandra, clasa a XII-a B

Războiul e neputința rațiunii armonice.

Gheorghies Ioana, clasa a XII-a B

Educația reprezintă raza de lumină într-o societate întunecată.

Andro Diana Oana, clasa a XII-a B

Războiul reprezintă un conflict social deschis între state.

David Ramona, clasa a XII-a B

Înțelepciunea înseamnă să știi care sunt limitele.

Petrovan Denisa, clasa a XII-a B

Înțelepciunea un amalgam de gânduri și idei predestinate pentru a putea călăuzi inconștientul uman.

Călean Vlad Alexandru, clasa a XII-a B

Iubirea reprezintă cel mai profund și sincer sentiment existent în sufletul ființei umane

Racz Glencora, clasa a XII-a B

Educația este un criteriu important pentru a caracteriza o persoană.

Andreea, clasa a XII-a C

Educația este cea mai bună modalitate de a schimba lumea.

Ielciu Teodora, clasa a XII-a C

Prietenia este ca și o comoară.

Șoaită Karina, clasa a XII-a C

Încrederea este calitatea unui om de a spune un secret cuiva fără teama de a fi dat în vileag.

Baciu Bogdan, clasa a XII-a C

Încrederea reprezintă atitudinea pe care ți-o câștigă cei din jur prin mici gesturi.

Pașcalău Francesca, clasa a XII-a C

Prietenia este legătura ce se constituie între două persoane cu preocupări comune și același gust în muzică.

Duma Oana, clasa a XII-a C

Educația este un mod de viață

Bothază Florina, clasa a XII-a C

Încrederea e cel mai prețios lucru care apropie două persoane.

Groza Elena, clasa a XII-a C

Educația este modul în care te comporți în societate, te reprezintă în totalitate.

Pipaș Cristina, clasa a XII-a C

Educația este oglinda sufletului.

Roman Alexandra, clasa a XII-a C

Încrederea reprezintă elementul care stă la baza oricărei relații de prietenie sau iubire.

Copîndean Andreea, clasa a XII-a C

Educația - ceva esențial **Înțelepciunea** – deosebit **Încrederea** - un lucru extraordinar

Prietenia - sufletul elevului.

Petzocaș Lucian, clasa a XII-a

CUPRINS

COLEGIUL NAȚIONAL „GEORGE BARIȚIU” PRIMUL LICEU ROMÂNESC DIN CLUJ ANIVERSEAZĂ 96 DE ANI DE EXISTENȚĂ

ARHITECTURA SILABELOR

COLEGIUL NAȚIONAL „GEORGE BARIȚIU”, GAZDA OLIMPIADEI NAȚIONALE „LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ” – LICEU, LECTOR EXPERIMENTAT, EDIȚIA 2016

CÎȚI KILOMETRI ARE INFERNUL? DANTE ALIGHIERI EXPLICAT DE GALILEO GALILEI

ARTA DE A ÎMPĂRTĂȘI EMOȚIE ȘI SENS ÎN TEATRUL DRAMATIC

**ACTIVITĂȚILE EDUCATIVE - ACUMULARE ȘI DEZVOLTARE
ȘCOALA ARDELEANĂ - MANIFESTARE A ILUMINISMULUI ROMÂNESC**

IMPRESIONANTUL GOTIC ÎN UNIVERSUL CLUJEAN

CLUJUL BAROC

THE IMPORTANCE OF BOOKS

ȘTIINȚA... ALTFEL

ÎNCĂLZIREA GLOBALĂ ȘI EFECTELE EI

INSPIRAȚII CROMATICE

NUMĂRUL DIN SUFLETUL MEU

EXPERELENȚE LITERARE ȘI ARTISTICE

TRADUCERI

EU – AUTOR CONCRET

LIRICA INOCENȚEI

SUPUNE-TE RAȚIUNII!

SOLIDARI CU CEI DE LÂNGĂ NOI

NOUĂ NE PASĂ, NOI ACȚIONĂM

RECREAȚIA VIRTUALĂ

ȘAHUL, SPORTUL MINȚII

NU MĂ OPRESC CÂND OBOSESC, MĂ OPRESC CÂND TERMIN!

NATURA NU FACE NIMIC ÎN ZADAR

CE ESTE CRĂCIUNUL?

CONVINGERI... LA SFÂRȘIT DE LICEU, *GENERAȚIA 2015-2016*

PROMOȚIA 2016

FLORENTINA OLTEAN

Bibliotecar

O carte este un dar, pe care îl poți deschide iar și iar

Pe parcursul anilor de liceu 2012-2016, de la întâi septembrie și până în prezent, fondul bibliotecii a fost folosit cu asiduitate de următorii elevi, viitori absolvenți:

CLASA A XII-a A

DIRIGINTE PROF. CRISTINA MOTOCU

NR. CRT.	NUMELE SI PRENUMELE ELEVULUI
----------	------------------------------

1	AVRAM S. CĂTĂLIN CORNEL
2	BĂIES T. ALEX LAURENȚIU
3	BOCA BIANCA IONELA
4	BOCA A. MĂDĂLINA ELENA
5	BODEA M. ANDREEA
6	BORSA F. VLAD ANDREI
7	CORAS DAN-ADRIAN
8	CHERTEȘ SEBASTIAN
9	COȚA SAMUEL
10	CHIFOR G. LAURENȚIU EUSEBIU
11	FRĂTEAN T. ANDREEA SIMONA
12	GALANTON C. DARIUS
13	GHERMAN B. ALEXANDRU
14	GOCAN S. SERGIU DANIEL
15	HODA G. GABRIEL VLAD
16	ILIȘIU IONUȚ TUDOR

- 17 MERA I. RAREȘ ADRIAN
18 MESAROȘ V. SEBASTIAN VASILE
19 MIHAILĂ L. CĂTĂLIN MARIAN
20 MUREȘAN T. HORAȚIU
21 NAGY I. ANITA
22 NEAG D. DUMITRU BOGDAN
23 PĂCURAR I. SERGIU IONUȚ
24 PAVEL A. SILVIU DRAGOȘ
25 PETREAN D. DANIELA MARIA
26 RAD E. MIRIAM DANIELA
27 ROMAN A. OANA LUISA
28 SAMPELEAN F. TITUS ANDREI
29 SUCIU O. MIHAI
30 SZALONTAI A. ALEXANDRA DORINA
31 TRUȚĂ EDUARD
32 VAIDA C. TUDOR MIRCEA

CLASA A XII-a B

DIRIGINTE PROF. LAURA ZMICALĂ

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE ELEVULUI
1	ALBU G. PAUL ALEXANDRU
2	AVDEI ALEXANDRA CORNELIA
3	ANDRO R. OANA DIANA
4	BACIU I. IOANA
5	BĂLAȘ C. FLAVIA DIANA
6	BORDEA C. ANDREEA IOANA
7	BUCUR N. BOGDAN NITU
8	CĂLEAN A. VLAD ALEXANDRU
9	CHIȘ I. ILEANA
10	COMAN C. ALEXANDRA MARIA
11	DAVID C. RAMONA CRISTINA
12	DODEA A. VALENTINA IOANA
13	DRINDA D. FLORIN
14	FODOREAN V. ANDREI VASILE
15	GHEORGHIEȘ A. IOANA
16	KOSSORUȘ ANDANA LORENA
17	IRIMUȘ CĂLINA
18	LUNGU D. DIANA DANIELA
19	LUPEA A. GEORGIANA MARIA
20	MACULA IOANA
21	OBADĂ I. DAIANA COSMINA
22	OLTEAN O. RAUL BOGDAN
23	PETROVAN A. DENISA DOINA

24	PINTEA I. GIANINA CARINA
25	PERDE DENISA
26	POP A. ADINA ROXANA
27	POP CARMEN-MIHAELA
28	RACZ R. GLENCORAMADALINA
29	RAD D. ALIN
30	RUS ALEXANDRU BOGDAN
31	SIMOC RAZVAN SORIN
32	ȘOMLIA ALEXE IONUT
33	SUCIU DACIAN
34	TRIFAN P. OANA PETRINA
35	VAIDA D. LARISA ANDREEA
36	VERMEȘAN M. LIGIA DENISA

CLASA A XII-a C

DIRIGINTE PROF. DR. ALEXANDRU LASZLO

NR. CRT.	NUMELE SI PRENUMELE ELEVULUI
1	BACIU M. ANDREI BOGDAN
2	BENDRE L. BIANCA ANA MARIA
3	BOCHIȘ I. DIANA MIHAELA
4	BOTHAZĂ M. FLORINA
5	CATERINO L. CRISTAL
6	CIUCA V. VLAD RAUL
7	COPINDEAN ANDREEA
8	DUMA A. OANA GEORGIANA
9	FELECAN CRISTINA
10	GABOR LAVINIA
11	GROZA C. CRISTINA ELENA
12	IELCIU D. TEODORA
13	KIȘ PAULA
14	OTVOȘ ALIN MIHAI
15	PAȘCALĂU FRANCESCA
16	PETZOCAȘ D. LUCIAN CĂTĂLIN
17	PIPAȘ D. CRISTINA DANIELA
18	ROMAN G. ALEXANDRA MARIA
19	RUS M. MARIA
20	ȘOAITĂ D. KARINA IOANA
21	SZILAGYI V. MĂDĂLINA MARIA
22	TITE BIANCA-OLIVIA
23	ȚIBREA V. MARINA ALINA

CLASA A XIII-a SERAL

DIRIGINTE PROF. ALEXANDRINA VLAICU

NR. CRT.	NUMELE ȘI PRENUMELE ELEVULUI
1	AMBRUȘ IOZSEF CSABA
2	ANTAL ISTVAN CSABA
3	BLĂNARU ANTONEL
4	BACS ALEXANDRA
5	CRIȘAN MARIUS
6	FERGHETE VASILE IULIAN
7	GAȘPAR CAMELIA ROZALIA
8	GHERGHELY IOSIF
9	HARA VLAD IONUT
10	KELEMEN ALEXANDRA
11	MIHOK ATTILA ARPAD
12	MOLDOVAN ALEXANDRU
13	MOLDOVAN ANTON ANASTASIU
14	NERGHEȘ ROXANA
15	OROS MARIAN LAURENȚIU
16	RAȚIU OANA
17	RUNCAN FLORIN-ANTONIUS
18	RUS ANDREEA-REBECA
19	TĂTAR IOSIF ADRIAN
20	VASILE JĂNICĂ
21	VARGA ZOLTAN

INTERFERENȚE
ale
GÂNDURILOR, AMINTIRILOR ȘI
CONVINGERILOR
PROMOȚIILOR DE ABSOLVENȚI BARIȚIȘTI

